

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-út 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Márciusi napok.

Budapest, március 14.

(K.) Ha a gondviselés postája meghozza a nemzetek szabadságlevelét, nem a postabélyegző dátuma a fontos, hanem a szabadságlevelé. S volna csak meg az a szabadságunk, melyet ötvenhat esztendővel ezelőtt március tizenötödike meghozott, mindennap ünnepelnék a szabadságot s nem egyszer az esztendőben a — dátumát. Özvegny nemzet vagyunk, mely valamikor eljutott boldog rendeltetéséhez, de a szabadságot csak megnézte, csak szemével gyönyörködött benne, aztán elvesztette s most már özvegymódra azt a legszebb vigasztalódást eszelte ki, hogy minden évben megünnepeli azt a napot, melyen boldogsága megkezdődhetett volna. A szabadság, melyet ünnepelnünk kellene, sehol sincsen, csak születésének napját hozza meg hűségesen a kalendárium. Ünnepünkön nincs jelen az ünnepelt s a nemzeti emlékünnepeken csak az emlék igazi: de nem nemzeti és nem ünnep. Emlékezünk és nem ünnepelünk. Emlékeznünk van is mire, de ünnepelnünk nincs mit.

Tehát emlékezzünk. Végig az egész országon emlékezés esik arról a legforróbb márciusról, mikor a bimbók és bilincsek egyszerre pattantak, az ibolyák és a börtönök egyszerre nyíltak. Csudás, legendás fölhevülése egy egész nemzetnek előlvasztotta századok havát, kikeltette századok magját, virágra borított egy elátkozott, sivatag országot. Végig az egész országon róla esik emlékezés. Emlékezzünk.

És tanuljunk. Mi volt azoknak a szent márciusi napoknak legszebb, legbecesebb és legmaradandóbb jelensége? A szabad polgároknak az a mámore, mely ugyanegy pilla-

natban elaltatja az egyéni önzést és fölébreszti az egyetemes nemzeti feltárgyat; mely elfeledtetni az egyesekkel a maguk érdekét és eszébe juttatja az összességnek a haza szükségét; mely meghazudtolja azt a kalmárigazságot, hogy az ingem közelebb van hozzám, mint a kabátom, és megtanít arra a lobogó igazságra, hogy mindenek fölött való a haza. A szabad polgároknak az a szent áldozatkészsége, hogy egyéni céljaik elfelejtésével, legtermészetesebb vágyaik elaltatásával, feltörő panaszaiak elfojtásával esztendőig se zavarják a nemzet jövődjéért folytatott harc felkeszédését, fájdalmaik leghalkabb szavával se bénítsák meg az értük harcolók akaraterejét és soha, de soha meg ne ingassák hitüket, hogy amit csinálnak, azért az egész nemzet áldja őket és amiért mindenkitől áldozatot követelnek, azt senki sem tartja áldozatnak. Osztalok érdekeinek összeütközése nem tette akkor habozóvá a vezért, peliciók, küldöttségek és tüntetések nem próbálták megbontani és megrontani a hangulatot. Egyeséges, áldozatkész, hatalmas tábor volt az, mert egyeséges, áldozatkész és nagy volt a szabad polgárság.

Hol van most az ilyen polgárság? Elkallódott a márciusi napok sok egyéb becses vívmányával együtt. És szabad, független, áldozatokra kész polgárságot még csak nevelni se próbáltunk. Egy magyar főúr, aki bizonyos előszeretettel tenyészt új meg új jelszavakat, csak nemrég azzal lepte meg a magyarságot, hogy „tanítsuk céllövészetre az ifjúságot!” Valami elfojtott nevetéssel válaszolt rá a polgárság. Pedig van ennek a furcsa jelszónak mélyesége értelme is, noha az a főúr nyilván nem is gondolt rá. Négy száz esztendő sok sűrű keserve, minden tapasztalása rászoríthatna volna már ezt a nemzetet, hogy

gyakorolja magát a — politikai céllövészeten. Tell Vilmos egyszer volt csak abban a rettenetes helyzetben, hogy saját gyermekének fejről kellett lelőnie az almát. A magyar politikusoknak négy száz esztendő óta az armány, a hatalmi tulpapak, az idegen uralmi törekvések minden almáját a nemzet fiainak fejről kellett lelőniök. Soha sem lehettek benne bizonyosak, hogy nem sebzik-e meg gyermekeiket, saját véreiket, ha kezük megremeg, ha, bármiért, elhibázzák a lövést. A magyar politikusokat tehát elsősorban és szakadatlanul kell tanítani a politikai céllövészetre. De ez csak egyik része a feladatnak. Mert valamint a svájci legendás történetben nem Tell Vilmos az egyetlen hős, hanem szüksége volt olyan fiura is, aki hisz az apjában, bizik benne és a maga bátorságát önti át apjába, a maga nyugalomával teszi nyugodtá apját is: azonképpen a mi sajátos helyzetünkben nem elégséges, ha vezető politikusaink a művészetig tökéletesek már abban, hogyan kell folyton saját véreik feltésével céba venniök az idegen törekvéseket, hanem szükség van olyan polgárságra, mely hisz a vezéreiben, bizik vállalkozásaiban és a maga elszánt nyugalomával erősíti ennek a nemzetnek minden Tell Vilmosát. Ilyen polgárság volt az, mely negyvennyolcban szabaddá lett és szabaddá tette az országot. Ilyen polgárság volt az, mely az elnyomatás hosszú esztendőinek során hősiessé türelmelem várta ki, míg vezérei valahogyan rendbehozzák az ország szénáját. De nem a haza az, mely igazán elvesztette függetlenségét, hanem a polgárság. Ez a szabad polgárság ma nincs meg és nem neveltünk helyébe másikat. Pedig a Gesztereknek még van kalapjuk, a hazának is akadnának még Tell Vilmosai, de a fiuk... a fiuk már

TÁRCA

Cyrano de Bergerac a történelemben.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: dr. Szabó Károly.

Cyrano de Bergerac, akit Edmond Rostand választott világhírű drámája hősülé, maga is íróember volt, egyike a klasszicizmusról elhírhedt tizenhetedik század ama költőinek, akikről csak úgy félvállról szeret beszélni az irodalomtörténet. Életében nem nagyon kedvelték, mert féltelmes brettreure létére inkább a kardjával csinált lármát, mint a munkáival; ma is félbolond, szájhős, verekedő azok a jelzők, amelyeket neki a franciák jobbra-balra osztogatnak, akárcsak kortársai voltak. Pedig ez az ember minden tekintetben érdekes és kiváló alakja századának. Annnyira érdekes, hogy egész legendák keletkeztek róla, és annnyira kiváló, hogy nem lehet a maga teljes ségében egy irodalmi kategóriába sem besorozni.

Mint ahogy Lafontaineek szórakozottsága s Molièrenek epessége alkalmat adtak a legkülönfélébb mende-mondakra, amelyek egyes megsejt anekdotáknak kibővítéséből, elterjedéséből vagy utánkéltéséből alakultak, épp úgy Cyrano de Bergerac egyéniségében is találtakozott nem egy felöltő jellemvonás, ami megragadta a figyelmet s arra szolgált, hogy alakját megnagyítsa és részben meg is változtassa. A franciák először is az ő Bergerac melléknévén akadtak meg s ennek révén rágatózták, hogy gascognei volt. Ez egy franciának éppen olyan fogalom, mint ha nálunk azt mondják valakiről, hogy bácskai. Mi sem volt könnyebb aztán, mint életének egyes epizódjait úgy kiszínezni, hogy ez a szemlélő külön az utókor szemében valóságos krakélérré nőtte ki magát.

Tíz éve egy ambiciózus francia tanár, Brin

Péter feladatává tette, hogy az igazi Cyrano alakját kibontsa a legendák kódéből, s írt róla egy vaskos doktori értekezést, mely ékes bizonyosságra annak, hogy Cyrano de Bergerac érdemel leg-alább is annyi figyelmet, — ha nem többet — mint a tizenhetedik századnak akárhány parókás akadémikus nagysága. Az ő példájára mások is folytatták a kutatást és lehetővé tették, hogy a történelem Cyranoja és a legenda Cyranoja kettéváljanak.

Igaz, azt szokták mondani, hogy egy adag löltői ihlet többet ér száz mázsa tudóskodásnál s egy költő megteheti azt, hogy egy névből s néhány hozzáfűződő mendemondából egész drámat kreáltsen ki, míg a székszerű kutatás kénytelen beérni egy-két száraz évszámmal. Cyranonak életrajzát először Lebret Henri prépost, egykori kenyeres-pajtása írta meg s azóta sem tudunk sokkal többet róla. Mindössze annyit derítettek ki, hogy nem Gascogneban, hanem Párisban született (árcól ősei még 1573-ban letelepedtek) 1619. március 6-án. Első tanítója egy falusi pap volt, akit ki nem állhatott pedáussága miatt. E gyermekévi azonban nagyon emlékezetesek ráéve, mert ekkor ismerkedett meg a nála egy évvel idősebb Lebret Henrivel, aki haláláig testi-lelki jóbarátja és posthumus műveinek kiadója lett s aki — a beauvaisi kollégiumban, két évig tartott, de e rövid idő alatt is a hősiesség annyi csodáját művelte, hogy bajtársai a „bátorság démoná”-nak nevezték el.

Mikor Arras ostrománál kapott sebéből felépült, visszament Párisba, ahol, Molièrerel s még néhány fiatalemberrel együtt, három évig hallgató Gassendi abbát, az epikureista filozófust. Ezután valószínűleg utazni ment s 1654-ben elotogadta d'Arpajon herceg pártfogását, akinek ez

évtől megjelent írásait: *Arippina halála* című tragédiáját, *A kijátszott pedáns* című vizjátékát és a *Vegyes műveket* ajánlotta. De mikor tragédiája olyan botrányos sikert aratott, a megírdt herceg levette róla kezét, sőt, az ismert végzetes balcseset után, még lakásából, a Marais-palotából is kiltította. A beteg költő egy évnél tovább feküdt egy másik nagyur, Tanneigny Rognaud des Bois Cairis házában, majd átvitette magát unokafivéréhez, Pierre de Cyranohoz, Caenba, Páris mellé. Itt szövődött az a „jámbor összeesküvés” ha'los-ágya körül, amelynek tagjai három apáca és Lebret voltak. Az egyik apáca a költő nagynénje, Catherine de Cyrano, rendi néven Saint Hyaínehe nővér, a *Filles de la Croix* kolostorának tönkknője, s másik Marguerite de Jésus anyja, a fejedelemső, különben Marie de Senaux, egy toulousei nemes leánya, a harmadik Madeleine Robineau, a költő anyai rokona, aki férjének, a hős Christophe de Champagne, de Neuvillele báró és lovagnak arrasi halála után vonult zárdáta s aki a drámában Roxane néven szerepel. Sikerült is megtéríteniök a szabadgondolkodó költőt, aki mint jó keresztény halt meg 1655. szeptemberében, tizenötödik hónapja és ötnapja szenvedés után. A fejedelemső kieszközölte, hogy ott is temették el a zárda templomában, nagy pompával, d'Arpajon herceg neje és fia mellé. Siremlékét a rémuralom duhe semmisítette meg a szénraktárrá alakított templomban.

E meglehetősen hézagos életrajzot a legendák és művei egészítik ki. Amazok között van egy pár történetileg hiteles is. Egyik az, hogy Cyrano egy éjjel egymaga száz embert vert szét a neslei kapunál, akiket egy epigrammairó-barátja, Limière élen bértel fel valamelyik nagy ur. A másik, hogy a Hôtel de Bourgoigne hőszínészt, Montfleuryt, egy hónapra letitította a színpadról, s mikor az ennek dacára mégis fellépett, bottal kergette el onnan. Feljegyezték még róla azt is, hogy mindennél többre becsülte a függetlenséget (d'Arpajon herceg párt-

idegesek, bátoralanok, féltik a frizurájukat is. Az a golyó még elronthatná.

Önérvetes, független, szabad polgárokat kell nevelni. Felülről a szabadság palotájának építését se lehet kezdeni s boldonság vagy kisebbségi gonoszság, ha ott az alapozásnál kezdjük a takarékossgot. Rakjatok akármennyi dísz és pompát a homlokzatra, cifrázások fel kapuját, oromzatát, tornyát, de jó mélyre és jó erőre csináljátok alapjait. Mert az a sok dísz a szemnek való, de az az alap tartja az egész épületet. Éljen a király, éljen a szabadság, de ha azt akarjátok, hogy a szabadság beköltözzék s a király valamikor hajléktalan ne legyen, akkor neveljétek önérvetes, független és szabad polgárokat. S mialatt a márciusi napokra emlékeztek, ezt az egy tanulságot őrizzék meg a jövő számára...

Csöndes ülések.

Budapest, március 14.

A képviselőház is, a főrendiház is csöndes ülést tartott ma. Amott alig negyven-ötven képviselő kuporgott a padok között s tizenéghónapos fáradsalmak után uottan hallgatták az indemnitási vita szónokait. Elsőnek Csernoch János a néppárt nevében fejezte ki bizalmatlanságát a kormány iránt s természetesen nem fogadta el az indemnitási javaslatot. Holló Lajos Heister generálishoz hasonlította Tisza Istvánt s mi sem természetesebb, mint hogy a legteljesebb bizalmatlanságának adott kifejezést. Bedőházy János is mondott vagy egyórási beszédet, Kovács Pál pedig erősen kifakadt Tisza ellen, aki a gyülekezési szabadságot és a sajtószabadságot lábál tiporja. Az ülés végén gróf Tisza István a Ház munkaprogramját ismertette.

A főrendiházban a két ujoncjavaslat tárgyalása volt napirenden. Zichy Nándor azt kívánta, hogy az ujoncjavaslatot sürgősen tárgyalja le a Ház, Keglevich István pedig azt kérte, hogy mások, ha hónapokig hever valamely törvényjavaslat a képviselőház előtt, a főrendiház is legyen valamivel elevebb s ne várja be okvetlenül, amíg a képviselőház határoz. Zichy Nándornak az ujoncjavaslat címéhez volt valami kis mondani-valója. Az, hogy közös hadserg helyett a magyar sörhadi katonaságról beszéljen a javaslat címe. Gróf Tisza István a közjogi gyakorlatra hivatko-

zott s aztán elfogadták a javaslatokat s legott át is küldték a képviselőházhoz az üzenetet. Az ujonctörvények hát rendben vannak s csak szentesíteni kell őket.

A két Ház üléséről tudósítunk a következő részleteket közli:

I. A képviselőház ülése március 14-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Elnök: Jakabffy Imre.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Lukács László, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést. A jegyzőkönyvet hitelesítik.

Következik az indemnitás tárgyalásának folytatása.

Csernoch János meglepéssel hallotta, hogy a kormány a törvényes rend helyreálltakor a legmesszebbmő méltányossággal fog eljárni az adóhátralékosok irányában, de kéri a kormányt, hogy a késedelmi kamatokat engedje el. Pártjának nincs oka bizalommal viseltetnie a kormány iránt. Már kormányra építkezett a miniszterelnököt a néppárt s azóta meggyőződött, hogy bizalmatlansága jogosult. Tisza a régi rendszert akarja feltámasztani, hiába dicsőíti a Széll-korszakot; annak földűs kezdeményezéseit úgy folytatja, hogy a főispánokat rendre kiseréli a sajtó híveivel, ami aggasztó tünet. Az Adria alkalmazzottainak sorsáról gondoskodik, de a vasutasok jogos kérései süket fülekre találnak a kormányban.

Holló Lajos határozati javaslatot nyújt be, amely arra irányul, hogy a képviselőház mindaddig ne tárgyalja az indemnitást, amíg az 1903. évi állami kiadásokról és azok fedezetéről a törvényhozás nem intézkedett.

Bedőházy János hosszasan fejtegeti azokat a jelenségeket, amelyek az ellenzékben a kormány iránt a legnagyobb fokú bizalmatlanságot gerjesztik. Sok tünet szól a mellett, hogy a korrupció korszaka ismét be fog köszönteni. Öpernyi pihenés után folytatja beszédét s azt fejtegeti, hogy a közállapotokat a változó kormányok, melyek mindig az uralkodó párt képére voltak teremtve, megromlották. Hozzájárul a beadott határozati javaslatához, az indemnitást elvetni nem szavazza meg.

Elnök: Bejelenti, hogy a főrendiház az ujoncjavaslatokat változtatlanul fogadja el s így azokat a kormány ő felsége elé terjeszti szentesítve előjából.

Kovács Pál a néppárt bizalmatlanságát okolja meg. Az erős kéz gyöngye kéznek bizonyult, mert a kormányban nincs erkölcsi alapja erre valának azok a körülmények is, amelyeknek közepette ez a miniszterium tejszerű került. A kormány négy havi működése alatt megnyirbálta a sajtó- és a gyűlékezési szabadságot, mint a belpolitikát. Üldözi a szociálistákat. Ne hangotossza hát a kormány, hogy a közbizabadság őre akar lenni. A kormány közgazdasági tevékenysége is előrevetve árnyékát; a kívándorás körül a magyar határozati társaságok helyett az az Adriai privilegálja. Nem szavazza meg az indemnitást.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hozzájárul a napirendhez s egyuttal a munkarendről akarja a Ház-t tájékoztatni. Egesz sorozata az ügyeknek vár gyors elintézésre. Ilyen a választói négyezrekek összeállításának elhalasztásáról szóló törvényjavaslat. Kiállítás van, hogy

az indemnitási javaslat törvénynyé válik rövidesen s így április 15-ig befejezhető a választók összeállításának munkájától. Kéremdelelet ad ki, hogy a központi választmányok alakítsák meg az összeíró-küldetésgeket, hogy ezek rögtön az adókövetési munkalokat után megkezdhessek munkájukat. A törvényjavaslat tehát esetleg feleslegessé válik. Letárgyalandó továbbá az 1903-iki költségvetés, amelyet rendes uton letárgyalni ma már felesleges mert csak abból a szempontból szükséges a tárgyalás, hogy a számvitel megvizsgáltassék. Nagyon fontos, hogy az a javaslat még márciusban letárgyalassék. A társadalom érdekében fontosnak tartja az 1904. évi ujoncjavaslatok letárgyalását, hogy az ujoncozás mielőbb megejtessék s ne essék a nagy munkaidőre. Ezekhez jön még a magyar-horvát pénzügyi provizoriumról szóló javaslat letárgyalása. Hasonló ideiglenes állapotban vagyunk január elseje óta Olaszországgal a kereskedelmi szövetség kérdésében. Ezeket a javaslatokat a következő sorrendben tárgyalatná: 1. az 1904. évi ujoncjavaslatot, 2. az 1903. évi költségvetési törvényt, 3. a kereskedelmi viszonyaink rendezésére és 4. a horvát pénzügyi provizoriumra vonatkozó törvényjavaslatokat.

A husvéti ünnepekre mintegy két hétre akarja a Házát elnapoltatni, de csak úgy, ha ezek a javaslatok lebonyolítottak virágvasárnapig. Ha virágvasárnapig maradna szabad idő, akkor az interpellációkat és kérvényeket intézik el. Husvét után elsősorban a beruházási javaslatot, azután a vármegyei továbbá a községi és kirgyszók fizetésrendezési törvényjavaslatot, az anyakönyvi törvényjavaslatot és a polgári perrendtartást tárgyalná a Ház. Ez idő alatt letárgyalná a pénzügyi bizottság az 1904-iki költségvetést amelyet a kormány még husvét előtt akar benyújtani. Eddig azért nem terjesztették még elő mert fizikai idő nem állt a kormány rendelkezésére. (Hejjeslés.)

Elnök: Az ülést negyed 3 órakor berekeszti.

II. A főrendiház ülése március 14-én.

— Kezdeté d. e. 11 órakor. —

Elnök: gróf Csáky Albin.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István, Nyri Sándor, Tallian Béla.

Elnök: Megnyitja az ülést és elpármentálja idősb báró Solymossy Lászlót, majd bemutatja Jozsef főherceg levelet, melyben köszönetét fejezi ki a főrendek részéről.

A bizottságok jelentéseit megjegyzés nélkül tudomásul veszik.

Gróf Zichy Nándor sürgős indítványt terjeszt elő, hogy a főrendek, bár a házszabály a bizottsági tárgyalás után három napra engedi meg a javaslatok napirendre tételét, a rendkívüli körülményekre való tekintettel már ma vegye tárgyalás alá az ujoncjavaslatokat.

Gróf Keglevich Istvánnak nincs ez ellen kifogása, azonban a nélkül, hogy a kezdeményezés jogát a főrendiház számára reklamálni, felvetni azt az eszmét, vajon nem volna-e helyes a kormány helyzetének erősítése és a főrendiház méltóságának megővése céljából a javaslatokat a képviselőház tárgyalásával egyidejűleg tárgyalni a főrendiházban.

Elnök: Sürgős indítványhoz a házszabályok csak két felszólalást engednek meg; kéri, kíván-e valaki elene szólni?

A sürgős indítványt a főrendek elfogadják.

fogását is csak az akkori konvenciók kényszere alatt fogadta el), hogy csak ritkán ivott bort, szerényen étkezett és nagyon önmegtartóztató volt a nőkkel szemben. Ez utóbbi tulajdonságát egyes ellenségei nem önszántából eredtetnek magyarázták. Valaki írt 1650. tájt egy pamfletzerű verset, mely valóságos torzalsáknak tünteti fel a költőt, kopasznak, kancsalnak, löcselábunak, nem feledkezve meg nagy orráról sem. Négy egykoru arcképe ellenben mind csinos ifjúnak mutatja: szabályos arc, ivelt szemöldök, szelídnyelésű szemek, pelyhedző bajusz, de az orr sem a Coquelein, sem a Kainz komikus orra, hanem egy abnormis nagyságú, háromszorosan hajlott sorsor, melynek védelmében állítólag annyi vért ontott. Hogy több mint ezer párbajt vívott volna, az egyszerűen mesebeszéd. Ménage nevű kortársa azt mondja, hogy tizenlé több embert ölt meg párbajban. Lebrét szerint — s ez mindenesetre hitesebb — a saját ügyében ritkán nyult fegyverhez, hanem vagy száz párbajnál volt segéd, ami abban az időben abból állott, hogy magának is éles kardot kellett fogni és élet-halálra vívni az ellenfél segédeivel. Végül hogy halála miként esett: vajjon pusztá véletlen okozta-e, avagy ellenségei dobták-e a gyón azzal a fahasábbal, ma már nem lehet eldönteni. Egyesek, így Vita, azzal a szellemes föltevésen igyekeztek a csomót kettévágni, hogy a költőt, midőn pártfogójának, d'Arpajon hercegnek égő házából akarta kéziratát kimenteni, érte az a tragikus baleset.

Mint költő és író, Cyrano igazi megtestesülése a legszűkebb bohémeknek, a legmerészebb szabadelvűeknek. Egy egyszerűen általános irányzatnak, amelynek adhatjuk a filozófiai, materialista vagy naturalista jelzőt, s amely nagyon rokon a tizenöccadik századával. Egy virtuóz ő, mondja róla Faguet Emil, bőtermékenységű lángész, aki könnyen simul bármely műfajhoz, s mindegyikben fényesen megálja a helyét. Írói hajlamai állítólag már az iskola padjain megnyilatkoztak. Annyi tény, hogy mouzoni katonáskodása emléket őrizi egy 1639-ből kel-

tezhető töredékes jegyzete, amely *Levelei* közt foglal helyet. E „levelek” alatt (60 van összesen) amolyan csevegéseket kell érteni, mint ma a *causerie* s a *chronique* a francia újságokban. Szólnak azok mindenféle tárgyról, ami csak a költő lelkét megragadja.

Különösen kimagasanak közülök a *Szatirikus levelek*, mert a szatira az a terrénus, ahol Cyrano igazán elemében van. Valóságos remeke a burleszk nemnek az a pamflet, melyet Montfleury ellen írt s melyben örökre nevével szerte a kortársai által báványozott színész. Egy földgömbhöz hasonlítta, melyet be kell utaznia szemével, hogy egyes tartományokat dezzellen fel rajta. „Ha elnézem benedő — írja — azt képzelm, a Jumbusz látom, az Ábrahám keblén pihenő hívőkét, vagy szent Orsolyát, aki a tizenegyszer szüzet viszi palástjában, vagy a negyven ezer emberrel megtöltött trójai falovat. De családombi maga még ennél is kövérebb.” És azzal végzi, hogy ha a botütéseket le lehetne írni, a vállalat olvasná a levelét Montfleury. Vagy egy másikban nagy költőtársát, Scarront veszi tollára, tájékozó haraggal, egésztelhetetlen gyűlölettel, nem kimélve nyomorúságát sem, sőt éppen ebből kovácsolva cinikus gunyjának legtöbb fegyverét; irgalmatlanul lobráva írói tehetségét, amivel azt a kölesont adja vissza neki, hogy Scarron fádak találta Cyrano egy szonettjét s epigrammott írt a *kijátszott pedáns* ellen. Van azután elég levele, ahol a lírai hangnemet is mesterien kezeli: ezek igazi prózában írt költemények; mások ismét vallási, politikai nézeteire s egyéni jellemére, vagy élményeire vetnek világot.

De ezekre nincs időnk hosszasan kitérnünk, mert pár szóval ismertetni akarjuk regényét, *A másvilág*ot, mely *Utazás a holdba* cím alatt, a Flammarion-cég s a Bibliothèque Nationale kiadásában, ma is közösen forog (kár, hogy magyar fordítását még nélkülözzük). Ez a mű két részből áll: a holdba s a napba utazásból, amazt 1648 vagy 49-ben, emezt 1650 és 55 közt írta a költő. Nem

is annyira regény ez, mint részben önéletrajz, részben szatira, részben mese, részben tudományos értekezés. A szerzőnek egy viatkozás hatása alatt az az ötlete támad, hogy feltegye a holdba, mely szerinte éppen olyan világ, mint a föld s vannak lakói is, akik meg a földet nézik holdjuknak. Először harmattal megtöltött palackokat aggat testére, majd egy repülőgéppel s a testére kent ökörvöl segítségével csakugyan fel is jut a holdba, ahol először elfogják, mert majomnak nézik, mikor pedig szabadon bocsátják, a Szokrates démona segítségével el kell menekülnie, amiért azt merte állítani, hogy az a hold, ahonnan jött, éppen olyan világ, mint a föld. A földre visszatérve megírja élményeit egy könyvben, mely miatt a papok üldözöbe veszik és egy toronyba csukják Toulouseban. Itt készít magának egy üvegtejű szekrényt, melyet kitesz a torony csúcsára. A nap rást a gömbalaku üvegre és Cyrano folszáll a levegőbe. Így jut a napba, ahol szintén életveszélybe jut: a madarak mondanak fejére halalos ítéletet, melytől hálából — egy papagály szabadítja meg. Ez a rész különben befejezetlen maradt és a regény úgy végződik, mint egy félbeszakadt álomkép. Hanem e töredékes volta dacára is bámulatos szellem alkotása. Egy ritka intuicionál bírő szemlélem, mely korunk nem egy híres elméletét, fölfedezését vagy találmányát divinálta. Darwin, Haecel, Preyer teóriái, az emberi nyelv eredete, hipnotizmus és spiritizmus, a bacillusok tana, a sarki szabad tenger kérdése, a léghajó, a fonográf, a Röntgen-sugarak megannyi érdekességei e könyvnek, mely nem ok nélkül kellett már kéziratban szenzációs föltűnést és vonta magára a maradi tudósok haragját, különösen a planetarendszerről s az égitestek vonzásáról mai felfogásunkkal teljesen megegyező nézeteivel, amelyekkel azonban abban az időben hirdetni valóságos istenkísértés számba ment, mint tudjuk, hiszen ott voltak Giordano Brunonak és közelebről Galileinek elretortó példái.

Gróf Zichy Nándor az ujonc-megállapításról szóló törvényjavaslat címét nem tartja helyesnek. 1867 után magyar sorhadcsapatok és a magyar tengerészet számára szavazzuk meg az ujoncokat. Módotványt nem terjeszt elő, de ajánlja ezt a kormány figyelmébe. Ami gróf Keglevich eszméjét illeti, szerinte az nem ellenkezik az iniciatíva jóval, de egyetlen parlament praxsisában sem lát erre példát.

Gróf Tisza István miniszterelnök utal arra, hogy 1867 óta az egész hadsereget, melynek kiegészítő része a magyar hadsereg, a köztudat közös hadseregek ismeri és nevezi, ami nem preudikál annak, hogy a magyar hadsereg a közös hadsereg kiegészítő része. A törvényes állapotnak tehát megfelel a javaslat címe.

Előír: Szavazást rendel el. Az ujoncozási törvényjavaslatokat ezután vita nélkül megszavazzák a jelentéseket tudomásul veszik.

Ezzel végződik az ülés 9/12 órakor.

BELFÖLD

Minisztertanács. Tegnap, vasárnap minisztertanács volt, amely délelőtt 10 órától délutáni 4 óráig tartott.

Küldöttség Tallán miniszterrel. A Komárom-vármegyei Gazdasági Egyesület és a Csallóközi Ármentesítő Társulat ma délelőtt tisztelettel *Sárközy Aurél* főispán vezetésével Tallán földmívelésügyi miniszterrel. A küldöttség vezetője, mint a Gazdasági Egyesület elnöke és a Csallóközi Ármentesítő Társulat kormánybiztos, kérte a miniszter támogatását és intézmények részére. Tallán Béla kijelentette, hogy támogatásáról biztosítja az egyesületeket s arról később bizonyosan meg is fogják győződni. A miniszter érdekes kijelentéseket tett a hazai szőlő-rekonstrukcióról is, amely irányban befejezetnek tekinti az akciót és inkább a borértékesítés támogatását tartja fontos feladatnak.

A külügyminisztérium új osztályfőnökei. Bécsből jelentik nekünk, hogy *Mérey* Kajetán, a külügyminisztérium második osztályfőnökét a Kvirinálhoz nagyköveté kinevezett gróf *Lütow* helyére első osztályfőnökké nevezték ki, a megüresedett második osztályfőnöki állást pedig szentgyörgyi *Müller* László volt követlőtöltött be. Ezek a kinevezések azért is figyelemreméltók, mert ez az első eset arra, hogy a külügyminisztérium két osztályfőnöki állását magyarokkal töltsék be.

Sorozás gőzerővel. A főrendiház ma délelőtt letárgyalta és elfogadta az ujoncozási törvényjavaslatokat s a Ház e célra rendelt bizottsága legott el is végezte a hitelérsítés és összeegyeztetés munkáját. Gróf *Héderváry* Károly, a

hanem retorikai vitákban éleződik ki. A leghatásosabb jelenet, mikor a gyáva Tiberius, elvesztve lábát a láj, nyíltan szemére lobbantja áru-lását Agrippinának, aki végre kitör:

Fejem kívánod? Nesze hát! S mivel
Itt van Tiberius — bakó se kell!

Midőn újabb fenyegetéseire Tiberius megdöbbenve kérdi: „Hát életemre törnél?” —, ki is huzza törét, de odadobja Tiberius lábait elé:

Ne félj! Önerzelem nem engedí
Ily gyáva zsarnokkal kikezdeni.

Végezetül emelt fölve megy a halálra, mert tudja, hogy ott van fia, aki érte bosszút fog állani. Cyrano költői formában értékesítette saját filozófiáját és Voltaire egész színmű-írásához megadta az alaphangot ebben a tragédiában. Korának közönsége azonban nem ezt látta benne s tüntetését egy erőszakosan félreértett szó miatt inszenálta. Másodszor 1872. november 10-ikén adták ezt a tragédiát a párisi Théâtre de la Gaîtéban, amikor is, a főszerepben *Károlyi* kisasszonnyal, fényes sikert ért meg.

Nem sokkal halála előtt egy fizikai értekezésben dolgozott Cyrano, amely szintén csak töredék maradt. Általában nem nagyon sokat tördött a munkáival: egyik barátjának, Royer de Pradonak odsajándékozott egy teljes tragédiát (*Arsace, a parthusok királya*), miután még két más darabjában segített; egy másik a fizikai jézuzeteit eská-mányolta ki, s. óval, meglehetősen igaz az a jellemzés, amelyet mond magáról a Rostand drámájá végén:

Ugyanott és ugyanazon évben adták tragédiáját is, amelylyel egyenesen a nagy Corneille-nek szegődik versenytársául. E tragédia hőse Germanicus özvegye, Agrippina, aki bosszút eskszik Tiberius császárra és udvaroncain ellen férje haláláért. Tiberius nagyon jól tudja, hogy Agrippina végetes lesz rá néve, de nem meri bántani, mert fél a néptől, azért cselhez folyamodik.

Igy bonyolódik különös esel és színlelés között a darab cselekvénye, mely — a klasszikus tragédia szabályaihoz híven — nem tettekben,

király személye körüli miniszter ma délután elutazott Bécsbe, hogy holnap reggel már szentesíttesse a javaslatokat, aminek megtörténtéről táviratban fogja értesíteni a honvédelmi minisztert. A távirat kézhezvétele után a honvédelmi minisztériumból rögtön szétküldik a sorozásról szóló intézkedéseket.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, március 14.

Első pillanattól kezdve gyanusnak tartottuk *Alezejev*nek minapi hivatalos jelentését, mely Port-Arthur legutolsó ostromát roppant ártatlan mulatságnak igyekezett feltüntetni. Megirtuk, hogy a körmönfont mondatok mögül nagyon is kiérzik, hogy a legujabb tengeri csata sem szerzett a port-arthuri hajóhadnak dicsőséget. És ime *Togo* japán tengernagynak jelentése, de más forrásokból érkező hírek is igazolják feltetésünket. A japán hajóhad legutolsó támadása nagyon megviselte Manduria híres erődjét. Falain sebek tántonganak, katonái kedvüket vesztes lézengenek. Az erődítések egy része elpusztult és a város belsejéből füstfelhők emelkednek az ég felé. Az egyik kaszárnya romba dült, az új banképület összeomlott. A lakosok nagy része pedig kétségbeesetten menekül. Asszonyok, gyermekek dult arccal rohánják meg a vasutat, hogy minél hamarabb künn legyenek a halálnak és romlásnak városából. Az erőd tisztjei tehetetlenséggel vádolják a tengerészeket, ezek pedig a szárazföldi katonaságnak tesznek szemrehányásokat. Az ágyuk pedig szomorúan tekintenek ki a messzi tengerre... mintha azt a hajót lesnék, mely a municiót fogja számukra hozni. Öblös torkuk némaságra van kárhoztatva, retentő bömbölésük nem rémiti többé a szomszédos falvak békés lakóit. A kórházakban pedig 100 sebesült átkozza lázas deliriumában a háborút és a halottas-kamarákban 38 mozdulatlan ember emel hangtalan vádat a láthatatlan kéz ellen, mely kiragadta őket a békés családi otthonból és ide hozta őket a pusztulás földjére.

Igen kemény és véres volt az utolsó port-arthuri ütközet — és az oroszok nagy kudarcával végződött. Hajóik egy része megrongálódott, egyik cirkálójuk kazánja felrobbant, a *Strégucsi* pedig elsüllyedt. A japán hajóhad ellenben épen

és sértetlenül indult el Port-Arthur alól, de nem hogy pihenjen, hanem azért, hogy Liaotiansangot, az oroszok egy másik kikötőjét ostromolja.

De mi vajjon a japánoknak céljuk? Aligha az, hogy Port-Arthurt a tenger felől bevegék. Mert ez ugyszólván lehetetlen. Még mindig az a meggyőződésünk, hogy ezekkel az ostromokkal csapatok partraszállítását leplezik. És abból, hogy Koreában állítólag még mindég kevés japán katoná van aránylag, most is csak azt következtetjük, hogy a japánok manduriai kikötőket is nagyobb seregeket szándékoznak partra szállítani. És a különböző forrásokból felbukkanó hírek azt sejtetik, hogy erre maguk az oroszok is el vannak készülve, a nélkül, hogy meg tudnák ezt a rájuk néve olyan végzetessé válható veszedelmet akadályozni. Hadműveleti vonaluk olyan hosszú, hogy még nincs elegendő katonájuk megvédelmezésére. Maga a szibériai vasút is roppant emberanyagot köt le és mindamellett folytonos veszedelem fenyegeti. Mert nemcsak átöltözött japánok, hanem a kínaiak is folyton lesben állanak rá. Ugy, hogy azokat a menekülő utasokat, kik rajta igyekeznek biztos helyre jutni, örökös rettegés tölti el. Egy szemtanu elbeszélése szerint a lokomotív minden füttye halálra rémiti az embereket. Minden pillanatban kisiklást, robbanást vagy más egyéb katasztrófát várnak. Mindez persze demoralizálólag hat az orosz katonaságra. De így hatnak az Oroszországból érkező hírek is, melyek azt bizonyítják, hogy a mozgósított hadsereg mindenben hiányt szenved, hogy az utnak indított katonákat még a legszükségesebb dolgokkal sem tudják felszerelni. Így a harmincfokos hidegben nem látják el őket meleg ruhával és fütetlen kocsiába gyömöszölik őket. Így aztán, mikor valamely állomáson kiszállanak, megvadult csordaként viselkednek. Ami élelmet találnak, elrabolják, békés polgárok boltjait kifosztják és a durvaságnak, a brutalitásnak leírhatatlan jeleneteit rögtönzik.

De azért a fehér cár bizik, a fehér cár nyugodt, a fehér cár hisz az orosz feyverek győzelmében. Nem is csoda: 6 langyos levegőjű szobákban olvassa a hamisított jelentéseket és ami a fő, tudja, hogy ember van elég, néhány százezernek pusztulásáért észre sem lehet venni. Hogy a százezer embert százezer hitves, anya és gyermek siratja, az mellékes, mikor a sárga horda megfékezéséről van szó, és aztán az a sirás nem is hallatszik el a híres, vastagfalú palotáig.

Különösen a verseivel bánt pazarul, melyek kézirattal forogtak közkézen s egy-kettő kivételével vagy elkallódtak, vagy egyes versgyűjteményekben lappanganak. Egyik szerelmes levelében megemlíti, hogy nagyon sok szonettet, madrigált és elégiát küldött bizonyos nőismerősének. Ezekből ma már semmit sem birunk. Kiadott őt verset tulajdonitanak neki s azok közül is csak kettő autentikus. Az egyik egy *d'Arpajon* aláírású — különben jelentéktelen — madrigál, melyet *Daussouy* nevű barátjának egy műve elé írt, mint ez szokásban volt akkoriban poéták közt. A másik egy nagyon csinos, precíusz stílus szonett, — *d'Arpajon* herceg egyik leányához intézte, mely a *Veiges* művek 1654-ik kiadásában, a *d'Arpajon* hercegre szóló ajánlólevél végén olvasható. Ez az egyetlen, amelyből némi fogalmat alkothatunk magunknak Cyrano versírói talentumáról. Nem állhatjuk meg, hogy végezetül magyar fordításban ide ne iktassuk:

D'Arpajon hercegnőhöz.

Hová ragadtok, merész róptü vágyak?
Festeni készülök ténylet napot;
Aroot, minőt Ámor alkothatott,
Hol tavasza nyílik az ijuságnak;

Es ajkát, melyről rózsákkal árad,
Mely izzó korall íveként ragyog;
Es gyöngyfehér fogsort: erkély az ott,
Orizvén, hol a nyelv pihen, a házat;

Es szende báju homlokot, ahol
A napsárga bókólva udvarol! =
Csodás remeke a nagy alkotónak!

Te felülmúlod, hölgyem, őt magát:
Mert csak az ő lelke az, mely ragyoghat
Egy ily varázsos női arcon át.

Az életem én ily sorost találtam:
Örökké sügtam s mindig hátul álltam.
... Im, földi pályám képe:
Míg lenn maradtam a sötétben, hátul,
Mások kúsztak föl... A gyönyör, az élet,
A hír hő esőjka mind, mind másoké lett!

A portarthuri tengeri csata.

Tokio, március 14.

A portarthuri utolsó támadásról Togo tengernagy a következő jelentést küldte:

A mi két torpedó-flottillánk éjjel egy óraker közelgett a kikötő bejáratához. Minthogy ellenséges hajóra nem akadtak, az egyik flottilla aknákat bocsátott le, ami a partról való lövöldözés közben is sikerült. A másik flottilla később Liatiensantól délre hat ellenséges torpedónaszádra ütközött.

Mintegy fölörág tartó heves ütközet következett kis lövő-távolságból. *Asachio, Kasuga és Akasuki* nevű hajóink érintkezésbe jöttek az ellenséggel s hajóit megrongálták. Az egyik hajónak kazánja sérült meg, a másikon tüzet láttunk kitörni. Az ellenség elmenekült. Nekünk nyolc sebesültünk és hét halottnak volt. Az *Asachio* megkapta egy gőzcső és négy fűtőnek halálát okozta. A mi hajóink közül egy sem lett harcképtelen. A másik flottilla a kikötő bejáratától távozva, két orosz torpedónaszádot észlelt, a melyek a nyíl tengerrel jöttek. Mi megtámadtuk ezeket.

A küzdelem egy óráig tartott. Az egyik torpedónaszád súlyos sérüléssel menekült. A *Szaganami* torpedó-üldöző hajó hatalmába kerítette a *Szreguesi* nevű orosz torpedórombolót. A *Szaganami* magához vette a legénységet, a hajó pedig magára maradt és nemsokára elsüllyedt. A *Szaganaminak* hét halottja volt, az *Akasukin* pedig egy alhadnagy és három közember megsérült. Amikor hajóhadunk zöme Port-Arthur elé érkezett, cirkálóhajóink torpedónaszádjaink védelmére indultak. A hajóhad Liatiensan közelébe vonult és a kikötő belsejére ágyuzott. Az ostrom négy óra hosszat tartott.

Egy cirkálóhajó jelentése szerint, amely az ágyuzást figyelte, az ostrom igen hatásos volt. Ágyuzás közben az ellenséges ütegek viszonyozták lövéseinket, de hajóhadunkban kár nem esett. Hajóhadunk egy másik cirkálója Talienvanba ment, a Sanhantau erősséget lövöldözte és több épületet megrongált. A *Takazako* cirkáló és *Kulaja* torpedónaszád bejárta a télsízet nyugati partját, de az ellenségnek nyomát sem látta. Egy orosz torpedóromboló, amely harmadik támadásunkkor megsérült, teljesen elmerült, ugy hogy csak egy árboca nyulik ki a vízből. Hajóhadunk két óraker hagyta abba a lövöldözést és visszatért gyülekező helyére.

Perim, március 14.

A port-arthuri ütközetről a következőket jelentik a *Berliner Tagblatt*nak Tokióból: Togo tengernagy a legutóbbi jelentése szerint az alfa-hajóhadosztályuk három torpedóhajója mult szerdán éjjel egész aknáncolatot helyezett el a port-arthuri kikötő bejáratára körül. Ekközben az orosz hajók irtózatos tüzelést folytattak a japán hajók ellen, amelyek a tüzelést viszonyozták. Egy orosz páncéloshajó *Kasziya* fölrobant, ami óriás kárt okozott. Mind a két részen voltak halottak és sebesültek, de egyetlen japán hajó sem lett harcképtelen. A béta-hajóhadosztály két óra hosszáig tartó ütközetet folytatott két orosz torpedóromboló ellen. Az egyik orosz hajó elmenekült, a másik, amelyet a japánok elfogtak, nemsokára elmerült. A japánok elfogtak négy orosz tengereszt. A nagy csatahajók Liatiensant bombázták, ahol igen sok ház elpusztult.

Pétervár, március 14.

Makarov tengernagy azt jelenti a tengerészetiügyi miniszternek, hogy a *Vlaszini* orosz torpedóhajó parancsnok *Kiszen* kapitány a mult esztörtéken hajójával az ellenséges hajók közé nyomult és egy japán torpedóhajót elsüllyesztett és a Tokaszajo japán cirkálóhajót megrongálta. A Tokaszajo, hír szerint, később elmerült. A *Vlaszini* ezután minden baj nélkül visszatért a kikötőbe.

London, március 14.

A *Daily Mail*nak jelenti Csibából: A *Daily Mail* től bérelt naszád, amely szombaton Port-Arthur melé közeledett és a két külső erődöt közelről megszemlémelte, azt találta, hogy a befelé eső erősség sérültennek látszik. Az ágyuk mind helyükön voltak. A *Breadvil* nevű halom tetőten levő erődöt a japánok tüzeiése szemlémást nagyon megrongálta. Az erősítések megrepedtek, a földtöltések elpusztultak és ágyu nem látható. Az újvárosból nagy jüstfűtők szállanak fel. Csapatokat nem lehetett látni és az életnek semmi jele nem mutatkozott. Még zászló sem lobogott.

London, március 14.

Az összes tiencsini és niucsvangi táviratok megerősítik, hogy Port-Arthur a legutóbbi bombázás következtében nagyon szenvedett. Az új banképület és egy kaszárna rombadől. Azok a polgári lakosok, akik még Port-Arthurban maradtak pánikszertelen elhagyták a várost. A *Daily Mail* tudósítója szombaton reggel külön gőzösn, amennyire lehetett, Port-Arthur

közébe igyekezett jutni, hogy megállapítsa a bombázás által okozott károkat; meggyőződött, hogy a nyugati oldalon, a kikötő beáratától háromnegyed mértődnnyire levő részen az összes erődítések elpusztultak. Sötét városi parancsnok helyébe más tábornokot fognak kinevezni.

Az éhező hadsereg.

Berlin, március 14.

A *Vorwärts*nek jelentik Pétervárról: Az orosz hadsereg mozgósítása egészen másként folyik, mint hivatalosan és felhivatalosan jelentik. A hadsereg mindenben hiányt szenved, még a legszükségesebb dolgokban is. A szegény katonákat semmivel sem oltalmazzák meg a harmincfokos hideg ellen. A tisztok csak azt felelik nekik, hogy élelmezés rossz. A katonák oly állomásokon, amelyeken négy óránál tovább maradnak, kifosztják az élelmiszer-üzleteket. A kereskedők hiába tesznek panaszt, a tisztok csak azt felelik nekik, hogy máskor zárják be üzletüket a katonák megérkezése előtt. Ez meg is történik, de a katonák most a szomszéd falvakra vetik magukat a ott fosztogatnak; így a tanvói kormányzóságban levő Sasszovo helységben kétezerkésze katonák megrongálták a piacot és az összes boltokat kirabolták. A parasztok bottal fölfegyverkezve indultak ellenük, de a rendőrök szétverték őket.

A szónokló hadvezér.

Moszkva, március 14.

Kuropatkin tábornokot a nemesség és egyéb rendek képviselői üdvözölték, mire ő hosszabb beszédben felelt s kijelentette, hogy Oroszország már sokkal nehezebb megpróbáltatásokon ment keresztül, mint a mostani, de mindig győzedelmesen került ki. A nélkül, hogy becsmérelné az ellenségerjéit vagy a fennálló nehézségeket, Oroszország ezutal is teljes nyugalommal és bizalommal várhatja a Japántól megkezdett háboru kimenetelét.

A japán golyók.

London, március 14.

A *Daily Chronicle* tudósítója meglátogatta a csemulpoi orosz sebesülteket, akik elmondták, hogy mily borzasztó hatást tesznek a japán golyók. Mihelyt a golyó kemény tárgyra esik, szomszédságában mindent elpusztít. Egy golyó, amely a *Varjakra* esett, megölte gróf *Mivot* és egy altisztet és mindkettőjük testét darabokra tépte szét; csak egy kart tudtak egészen megtalálni.

Az orosz vasut vesszedelemben.

Pétervár, március 14.

A *Novoje Vremja* a szibériai vasuton történt szerencsétlenséget a japánoknak tulajdonítja. Bármenyre vigyáznak is az orosz hatóságok, könnyen megeshetik a szibériai vasut óriási terjedelme mellett, hogy ezek a japánok megrongálják a vasutat. Egy másik újság azt jelenti, hogy kétszáz japán vasuti hidak fölrobantása céljából már hosszabb idő óta tartózkodik a szibériai vasut mentén.

Ito márki.

Tokio, március 14.

Ito márki, aki a japán császárnak a koreai császárhoz intézett levelét viszi el ma Koreába utazott és előbb *Kobeba* megy. A pályaudvaron a katonái és polgári hatóságok lelki vártak és nagy néptömeg üdvözölte.

Orosz nagylelkűség.

London, március 14.

A *Standard* tokiói jelentése szerint az orosz kormány a japán Vörös-Keresztnek a szülői orosz meghatalmazott miniszter közvetítésével kétezer jent utalványozott. Ezzel akarja az orosz kormány elismerését és köszönetét kifejezni a szolgálatért, amelyet a japán Vörös-Kereszt az oroszoknak tett.

Fejedelmek intervenciója.

Berlin, március 14.

Frigyes Lipót porosz herceg, ki legközelebb a császár megbízásából Pétervárra utazik, Vilmos császár sajtókezű levelét viszi a cárnak. A level állítólag a béke érdekében foganatosítandó intervencióval függ össze.

London, március 14.

Tegnap óta sűrű táviratváltás van *Miklós* cár és *Edvárd* király közt. Itt híre jár, hogy Anglia intervencióra készül.

HIREK**A Babel tornya.**

Miközben a mi nyelvészeink hajbakapnak a miatt, hogy jogosan hagyták-e ki a könygsbergi töredékből a pedig kötőszót vagy nem, Nyugatról jönnek hírek, hogy a tudomány, azaz természettudomány foglalkozó elmék felfedezték a rádiumot meg az n-sugarakat. Igazságtalanság volna a magyar nyelvészkedés kicsinyes küzdelmeit a világ természettudományi munkálkodásainak eredményeihez hasonlítani, mivel végre is számbelileg is több elme fött az ismeretlen természeti erőket és anyagokat felszínre hozó párisi és londoni görbek, mint a Nyelvtörténeti Szótár cédulái körül, ha a mi filológus-tölkédésünk nem volna az egész nyelvészetenek, mint tudománynak tükröképe! Mivel azonban az egész mai nyelvészet tényleg osupa ilyen hiábavaló adatgyűjtő targoncás-munka, melynek komoly, értékes vívmányai nincsenek, érdeemes melléje állítani a modern természettudomány eredményeit. Különösen mivel éppen nálunk a nyelvészet folyton zavarja az életet és lordalmat s a maga önkényes törvényeivel a legtöbbszor a nemzeti szellem nevében megrendszabályozni szeretné a szabadon fejlődő beszédet és írást.

Leginkább pedig azért állítom egymás mellé ezt a két ismeret-területet, mivel az egyiknek, a természettudománynak legujabb felfedezése reményt nyújt arra, hogy a másikkal, a nyelvnek és nyelvészetenek tölkélet-legségeitől megszabaduljunk. Az n-sugarak fogják véghezvinni ezt a csodát, az ő erejük fogja föl- vagy legalább továbbépitni a nyelv-zavar miatt megakadt Babel-tornyát! Hogy mik ezek az n-sugarak, azt tudják önök. Az emberi szervezet belső szöveteinek, különösen pedig ideg-anyagnak kisugárzásai, melyeket alkalmas készülékkel fel lehet fogni. Az összehúzó izom, az ingerhullámot továbbadó idegrost vagy az ingert tűnőtté váltó ideg-elem mind bocsát ki magából sajátos sugarakat, melyek az őket szülő belső változások szerint változnak s így egy folytonosan működő, a test belső változásairól hírt adó sugár-beszédet alkotnak. Hogy milyen jelentősége lehet ennek a sugárzásnak a szív s más szigerek és izmok működésének orvosi kezelésére vonatkozólag, az most mellékes: fő, hogy az agyvelő-mozgásokról is hírt ad, hogy az öntudat állapotok is egy új nyelvet nyerne benne, mely sokkal tölkéletesebb és gyorsabb, mint a régi, a hangjelekkel dolgozó. Mert hogy ez a mi, torok- és szájjizmok ébresztette hangokkal dolgozó nyelv egy száználmasan tölkéletlen gondolat-közvetítő szerzsán, azt minden ember, aki valaha egy magasabbrendű gondolatot vagy érzést ki akart fejezni, kinosan tapasztalhatta. „Nem érez, aki érez szavakkal mondhatná”: ez egyiké ama nagy, mely igazságoknak, amilyenekre a lírai költészet olykor ráhibáz. Eme igazság gyötrelméttől fog talán megszabadítani az n-sugar! Meg fogja talán valósítani a régi álmat, hogy a gondolatok, az érzések, az összes öntudat-állapotok nem hang- vagy írás-jelek közvetítése útján, hanem közvetlenül, n-sugarak rezgése által fognak agy-ból agyba szállani. Nem fog tehát ezontal a beszéd vagy írás, ez a hideg, mindent eldurvító jelrendszer a lelkek közé tolkodni: a szellemi érintkezés olyan közvetlen, olyan hamisítatlan lesz, mint a kézszorítás vagy a csók, csakhogy sokkal finomabb, többetmondó, mert az epidermis-érintkezésnél sokkal finomabb agy-rezgések csókja és egymásbaolvadása lesz. Az emberek jobban meg fogják érteni egymást: a nyelv, mely még ha nem is akarjuk, Talleyrand elve szerint, a gondolatok elrejtésére használni, folyton el-sikkaszt egy osumó árnyalatot a gondolatból s cserébe hozzáad egy osumó salakot, nem fogja otromba tolmásmunkájával meghamisítani a lelkek beszédét. Nem is szólva tehát arról a nagy áldásról, mely főleg a nyelvnek

által fenntartott nemzeti és faji elkülönültség megszünéséből imig fakadni fog, az egyéni félreértések, az egyéni szellemi elnyomottságok esetleges kiküszöbölődésének roméno is már nagy ok az öröme. A gondolatot csürö-csavaró vallási és politikai szofisztika, mely minden maradiságnak és elnyomottságnak főfogvere, ócska, antikvált eszközként ki fog selejteződni a szellemi élet fegyvertárából. S vele el fog tűnni temérdek hazugság, visszaélés, álgazság és hazug érzés, melyek mind abból élnek, hogy a nyelv nem pontos kifejezője az öntudat-állapotoknak és így, aki ügyesen tud vele élni, visszaélni is tud vele.

A Bábeltornya a kulturális fejlődés szimbóluma. Hogy a krónika szerint a soknyelvűség akasztotta meg ennek a mesekorbeli épületnek a befejezését, azt bizonyítja, hogy a róla író naiv, barbár elme is már sejtette a különböző-nyelvűség átkát. A nyelv természetének ismerete azonban rávezet arra a belátásra, hogy nemcsak minden nemzetnek, de minden egyének is más nyelve van. Az állítólag egy nyelven beszélők valóságban legfeljebb annyira értik meg egymást, mint a kőshít szerint két egyazon nyelv különböző nyelvjárásán eszevög. Azaz mindkettőtől többé-kevésbé finom árnyalatok elvesznek. Ha tehát az állati némasághoz vagy néhány vakantatából álló nyelvhez képest fejlődést jelent is az emberi beszéd, sokfélesége és tökéletlensége arra int, hogy rajta tlemelkedni igyekezzünk, s egy oly lélek-közvetítő eszközt keressünk, mely az öntudat legfinomabb változásait is meghamisítatlanul viszi át a másik öntudatba. Az n-sugarak alapot adhatnak egy ilyen közvetlen lélek-nyelv számára. Hogyan fog fejlődni gondolkodásunk, ha majd homlokunkra szorított sugár-felfogó készülékekkel, vagy akár ezek nélkül is, egymás szemébe merülve, némán fogjuk érelni egymás gondolatait, — ezt ma még nem lehet elképzelni. Hogy azonban szebb lesz ez a kor, mint a mai, a nyelv és a nyelvészet kora, az nagyon valószínű.

Sz. Z.

Budapest, március 14.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-ikén

uj előfizetők nyúlik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetésnek a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— Személyi hír. Gróf Gótschowszki külügyminiszter ma délután Bécsből Lembergbe utazott.

— A Kossuth-lakoma elhalasztása. Tekintettel arra, hogy Kossuth Ferenc állapota, mint részvételt érdemlőnk, megint rosszabbra fordult, a függetlenségi párt vezetősége az e hó 20-ára tervezett Kossuth-lakomát március hó 27-ére, virágvasárnap délutánjára halasztotta el. A lakomán az ünnepi szónoklatot a párt tiszteletbeli elnöke, Thaly Kálmán, kezében a Kossuth-szereplő fogja elmondani.

— A főművelési miniszter audienziája. Félhivatalosan jelentik, hogy Tallás Béla főművelési miniszter holnap, kedden, nem ad kihallgatást.

— Baria Odón átváltsága. Baria Odón országgyűlési képviselő, aki tudvaleg értelmi szerzője annak a képviselőházi jelenetnek, amely a parlamenti béke létrejöttét eredményezte, napról-napra sok üdvözlő táviratot és levelet kap ugy választókerületéből, mint az ország minden részéből.

— Herceg Windischgrätz Lajos halála. Bécsből táviratozzák, hogy herceg Windischgrätz Lajos csapatfőlegyelő ma délután hetvennégy éves korában meghalt. Herceg Windischgrätz Rákóczi egykori sárospataki uradalomnak birtokosa volt és mint ilyen honosítottán magát, a magyar főrendiháznak tagja lett, ahol azonban csak az egyházpolitikai harcok idején jelent meg. A magyar szabadságharcban tevékeny részt vett és sok ütközetben kiérdemelte császári urának elismerését. Azóta is sürűn érte az uralkodó kitüntető kegye, aki kinevezte a 90. gyalogrezd parancsnokának és az 1895-ben szervezett három csapat-főlegyelői állás egyikét vele töltötte be. Ötvenéves katonai jubileuma alkalmából igen meleg kéziratral tüntette ki a király.

— Türelők gyűlése. Az Országos Türelők-Szövetség elnöksége e hó 10-én délután 3 órakor ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Jelentés az

elnökség múlt évi működéséről. 2. Mintaszabályrendelet a vármegyék tűzrendészeti felügyeletéről. Előadó Barabás István. 3. A nemzetközi kongressus ügye. 4. Folyó ügyek. Az elnökség üléseit megelőzőleg fél 3 órakor a Segélyező-Szövetség igazgató választmányja ülésezik.

— Láng Lajos — Chamberlainról. Láng Lajos volt kereskedelmi miniszter a Magyar Közgazdasági Társaság diásterében ma este 6 órakor telovásást tartott Chamberlainról, a híres angol államférfiről. A felette érdekes telovásást rendkívül díszes társaság hallgatta végig.

A telovásós előadásában Chamberlain működésével foglalkozott, melyet a volt gyarmatügyi miniszter azon időponttól fejtett ki, amikor a boer háború leveretése után Afrikából visszatért s éére állott annak a mozgalomnak, mely az angol imperia-lizmus és az angol kereskedelmi politika védvamos irányának proklamálását célozta. Dícsősége tetőfokán állott Chamberlain, midőn 1903. március 20-án a Mansion Houseban tartotta első nagy beszédét, mely első futára volt a május 15-ikén elmondott híres birminghami beszédének. E beszédben Chamberlain a vámpolitikai kérdést mélyreható fontosságában, a maga egész teljességében állította a világ elé. Ennek tartalma két gondolatban csuososodik ki. Először: megtorló eljárás azon országokkal szemben, melyek az angol vagy angol gyarmati árut kedvezőtlen elbánásban részesítik; másodsor kedvezményes elbánás az angol gyarmati árukkal szemben. Behatóan vázolta még a birminghami beszéd hatását és derekasan ismertette Chamberlain ellenfeleinek akcióját s kimutatta, hogy Balfour kormány-elnök nem annyira meggyőződésből, mint inkább taktikából nem támogatta Chamberlain politikáját. A telovásós áttért ezután a Chamberlain-éle program érdemleges birálatára. Midőn Chamberlain bizonyítani akarja, ugymond az angol ipar hanyatlását, mértékül az angol iparcikkék kivételét állítja oda s az összehasonlításnál kiinduló pontul az 1872. évet választja. Láng kifejti, hogy ebben a felállításban három tévedés van. Először a kivétel maga nem bizonyíték az iparjólét foka mellett, másodsor semmi ok nincs a kivétel csak az ugynevezett iparcikkékre korlátozni, s harmadsor a kiindulási év nincs méltányosan megválasztva; az előadó szerint a vámvédelem csak ártna és nem használna az angol iparnak. Érdekes telovásást azon nézet kifejezésével zárta be, hogy Chamberlain tervei a jelenlegi képviselőházban aligha számíthatnak többségre.

— Kegyelem. A haditörvényszék előtt csak a betű számít. Nem érzi s nem érti, hogy mitéle hangulatok viszik rá a magyar bakát arra, ami miszerintünk gyönyörű lelkesedés, s szeritünk bűn. Ilyenformán történt, hogy kilenc dobreczeni bakát ítélték el egynehányhavi börtönrre azért, mert a dobreczeni szabadsághozor megkoszoruzására gondoltak. Dobreczenből most az a hír kel szánnyra, hogy a kilenc baka közül hét bakának kegyelmet szerzett az ezredesük, akit Vogel Pálnak hívnak. Most tenát csak két olyan baka van még, aki hazafias felbuzdulásért a börtönből ül. Az egyiket Kis Sándornak, a másikat Bíró Sándornak hívják s nyolc hónapi börtönbüntetésüket töltik ki. Ennek a két bakának is, amint mondják, a jövő héten szintén megkegyelmeznek. A honvédelmi miniszter megígérte, hogy a lázas hevülésnek napjaiban föllázadt katonák ügyében emberségesen fog eljárni, s ugy látszik, a honvédelmi miniszter állja is az ígértét. A soproni és bileki kaszárnyákba pedig eljut majd a híre, hogy a magyar honvédelminiszter mégis gondját viseli a közös baka sorsának is, s a szabados reményeség beuahan a katonabörtönök dohos levegőjébe. És békesség lesz már minden vonalon.

— Az oldenburgi udvar szenzációja. Az oldenburgi nagyhercegségnek nagy szenzációja van. Berlinből táviratozta tudósítónk, hogy az oldenburgi nagyherceg váratlanul elutazott székelyhelyről és február 26-én Genúsbán amerikai hajóra szállott. Azóta a nagyherceg már az Egyesült-Államokban van, ellátogatott a Niagara-hoz és kedden kieszül visszatérni. A nagyherceg váratlan elutazása külön feltűnést és meglökzést keltett, mert a nagyhercegné betegben leoksz. A nagyherceg elutazásáról sem környezete, sem az udvari orvos nem tudott semmit. Egy verzió azt újságolja, hogy a nagyherceg viszont akarta látni egykori szánnyegédét, Plettenberg herceget, aki néhány év előtt Amerikába vándorolt ki. A nagyherceg gróf. Lencsola név alatt inkognitóban utazott el. Természetes, hogy félhivatalos részről iparkodnak a nagyherceg váratlan elutazását valószínű gyarmatokkal szepitgetni, el akarják tehát hitetni a közönséggel, hogy a nagyherceg üdülni utazott, s meggyőzzék, hogy a nagyherceg, bár szivbajos, nem szokta követni az udvari orvosok tanácsait. Azt is közlik félhivatalosan, hogy a nagyherceg idegbajos és a tengeren keres enyhülést.

— Perczel Miklós halála. A szabadságharo egy vitéz katonája, Perczel Miklós honvéd-eredes, volt főispán ma délelőtt Baján kilencvenkétéves korában meghalt. A boldogult öreg ur testvérecesse volt Perczel Mórnak, a szenttamási győzök és maga is hősi tetteivel beirta nevét szabadságharcunk történetébe. A szabadságharo bevégezése után budjostot egy ideig az országban, azután kiment Amerikába és csak a kiegyezés után tért vissza és tüzes fajszeretettel, erős magyar érzéssel szolgálta azután is hazáját.

Perczel Miklós Bonyhádon született 1812-ben. Öt is, miként a nálánál egy évvel idősebb bátyját Mórt, Vörösmarty Mihály nevelte. Bölcsészeti és jogi tanulmányait Budapesten végezte, azután Baranyamegyében jegyző, majd szolgabíró lett. Béla és Mór testvéreivel együtt a baranyamegyei radikális reformerek egyike volt. Igatásért pörbe fogták, de a király éit a pörtörítés jogával és a vizsgálatot megszüntette. 1848 márciusában Baranyamegye követévé választotta, majd ugyanabban az esztendőben az első képviselő országgyűlésre a kölesdi kerület küldte ki. A szabadságharcban bátyjával, Mórral együtt szervezte a Zrinyi-szabadosapatot. 1848 végén a Solihk ellen küldött hadseregben őrnagy volt. Majd a szerb harcoké ment és Pétervárad fölmentése után a vár parancsnoka lett. Szent-Tamás bevételénél a kis-kéri hid hősies ellogálásával a csata sorsát döntötte el. Arad várának 1849 július elején történt megdönlése után Perczel lett a vár parancsnoka. Résztvett a szerencsétlen temesvári ütközetben, s a szabadságharo leverése után Törökországba menekült. 1851-ben nevével, Latinovics Herminával Amerikába ment, ahol eleinte francia nyelv-mester volt és órákat adott, később pedig földet vásárolt és gazdálkodott. 1857-ben bátyjával együtt Olaszországba hajózott, de a villafrankai békekötés után reménytelenül tért vissza ismét Amerikába. Az amerikai polgárháború alatt Jova állam ezredesse nevezte ki. A kiegyezés után visszatért Magyarországra, s 1868-ban Baranyavármegye és Pécs város főispánja lett, s ebben a méltóságban működött 1887-ig. Ekkor nyugalomba vonult, de Pécs város képviselőjévé választotta. Nyugalomba vonulás alkalmából a király a Szent István-rend keresztjével tüntette ki. Élete utolsó éveit Baján töltötte és onnan is énték figyelemmel kísérte a hazai eseményeket.

— Az ifjúság Kossuth-ünnepé. Az egyetemi ifjúság országos Kossuth-ünnepének rendező-bizottsága már véglegesen megállapította a március 20-iki ünnep programját. Az egyetemi hatóságok nem vesznek részt az ünnepben, mert pártpolitikát látnak benne.

— Danilo és Mirko. Az első, az a montenegrói trónnak az örököse, a másik meg az édes testvére és mégis azon buzgóikodik, hogy a bátyját minél népszerűlenebbé tegye a nép előtt. A villangás már jó ideje tart a montenegrói udvarban. Különösen azóta, hogy Mirko megházasodott lett a viszony elviselhetlenné közte és a trónörökös között. Apjuknak pedig, aki Mirkohoz van hajlandósággal, mégis arra kellett szánnia magát, hogy Mirkot Cetinyéből eltávolítsa s Poegoricában kastélyt építtessen neki, ahol a herceg ezidőszent lakik. Mirko most hír szerint valóságos mozgalmat szervezett bátyja, sőt apja ellen is. Andrievicában elfogottak vallják, hogy Mirko herceg azt mondta nekik, hogy apjának ki kel tagadnia Danilót, mert iszákos és nincs gyermeke. Egész Montenegroban panfletokeket terjesztenek, amelyek Daniló és felesége ellen irányulnak. Az öreg fejedelem nagyon kellemetlen helyzetben van. Jobban szereti Mirkót Danilónál, de semmit sem tehet érte. Tervei, hogy Mirkot Szerbia királyává, vagy Macedónia kormányzójává tegye meg, hajótörést szenvedt. Mivel atól tart, hogy Daniló hamarosan kitör a konfliktus. Mirkot az orosz hadseregbe akarja elhelyezni, hogy Montenegrotól távolítsa. Ha nem sikerül ez neki, kényseríteni fogja, hogy Olaszországban telepedjék le. Mindezt így jelentik Raguzából.

— A tanítók fizetése. Az állam, valamint a főváros is egyenlő fizetést ad ugy a férfi-, mint a nőtanítóknak. Nem így van ez azonban a vidék községi és felekezeti iskoláinál, ahol a tanítóknak kevesebb a fizetésük, mint a tanítóknak. A Pécsi és Pécsvidéki Tanítók Egyesülete a minap tartott közgyűlésén kimondta, hogy e visszás állapotok megszüntetése céljából illetékes helyen lépéseket tesz s igazán tudatában kérni fogja, hogy a községi és felekezeti iskoláknál működő tanítók fizetése egyenlővé tétessék az ugyanezen iskoláknál működő férfi-tanítók fizetésével. Felkéri emélfogva a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságát, hogy a kérdést az idei egyetemes tanítógyűlés tárgysorozatába vegye föl s a tanítói fizetések általános rendezésével kaposatlan tárgyaltsa.

— A bécsi diáktüntetések. Bécsből táviratozzák: Eöcherich egyetemi rektor az egyes karok dékánjaihoz átiratolt intézet, amelyben felszólít a őket, hogy hagyják el az a feliratot, amelyet az utolsó hetekben tanusított magatartásának heylesésre szándékoztak hozzájutatni, mert mindent elakarnak kerülni, ami a különben is valóságos helyzet kiéleltetésére vezetne.

— **Kohn olmtüsi érsek lemondása.** Rómából táviratozzák nekünk, hogy dr. Kohn Tivadar olmtüsi érsek a pápa közbenjárása folytán lemondott érseki méltóságáról. Kohn érsek a legközelebbi napokban hazautazik Ausztriába, de nem sokára megint visszatér Rómába, hogy ott végleg letelepedjék. Az utolsó napokig abban a reményben ringatta magát a barátaitól is elhagyott főpap, hogy a kurián folytat peréből értelmétlenül fog kikerülni a kánoni kérdésekben. A nemzetiségi hírlapírók és meglepett papok áldozatának hitte magát és csakis a pápával történt beszélgetések győződött meg arról, hogy helyzete az olmtüsi egyházmegye élén tarthatatlanná vált. De akkor aztán egy pillanatra sem habozott levonni magára nézve hézagossá életpaszatlatának következményeit, hogy ekként megkímélje a pápát és egyházát további kellemetlenségektől. Semmi kétség, hogy önkéntes távozása biztosította számára a pápa elismerését, aminek jövője rendezésénél még nagy hasznát láthatja. Kohn érsek Bécsben érintkezésbe fog lépni a kultuszminisztériummal nyugdíjának rendezése végett. Korábbi hasonló esetekben, így *Sembratovic* lemergési érsek támadásakor ez a nyugdíj 40.000 koronát is kitejt. Azonkívül azt hiszik, hogy Kohn érseket a szentszéki is kárpótolni fogja engedelmis viselkedése fejében és alkalmasint meg fogja kapni a bitoroksalapot is, mihielyt csak kissé feledésbe ment az az eset, amely miatt most örökre el kell búcsuznia az olmtüsi rezidenciától.

Kohn érsek ügyét gróf Szécsen vatikáni nagykövét estélyén is élénken tárgyalta a megelent egyházi méltóságok. Az egyik azt mondta, hogy a bitoroksalapot előtt folyó püre nem engedett számára más választást, mint vagy *spinte* vagy *sponte*. Ha nem ment volna önként, ugy elmozdították volna állásától. Az érsek ezt tudva, önként lemondott. Ez azonban nem áll, mert a kánoni per kedvezően végződött az érsekre nézve. Vatikáni körökben erősen titakoznak az ellen, mintha Kohn érsek lemondása zsidó származásával volna összefüggésben. Az érsek lemondásának előzményeiről a következő érdekes történetet beszélük:

Az utolsó napokban az érsek felszólítást kapott, hogy jelenjék meg a pápa előtt. Az érsek, aki makacsul ragaszkodott abbéli hitéhez, hogy a kuria a domonkosok panaszának (a gyónási titok megsértése) elejtése után nem tehet neki semmit, a felszólítást arra magyarázta, hogy a pápa kedvezően döntött. Még mielőtt az audienciára ment, táviratozott Olmtübe, hogy püret kedvezően intézték el és az olasz vasutnál megrendelt egy szalonkocsit, hogy az audiencia után azonnal hazasiessen Olmtübe. Pius pápa délelőtt 10 órakor fogadta az érseket, a közmondásossá vált szeliretméltósággal, de a pürolgában semmiféle határozott nyilatkozatot nem tett. Az érsek az audiencia után mégis azonnal felkereste az államtitkár és kijelentette, hogy a pápa őt oly barátságosan fogadta, hogy biztos pürenek kedvező kimenetelében. Az államtitkár nagyon elbámult ezen, rögtön a pápához sietett és ott megtudta, hogy Kohn érsek nem volt jogosítva a pápa nyilatkozataiból ily következtetést vonni. Erről az érseket azonnal értesítették. Rómában kellett maradnia és visszarendelnie a szalonkocsit. A pápa most már azt követelte tőle, hogy mondjon le önként érseki méltóságáról. Kohnnak engedelmessé kednie kellett különben újabb kánoni püret akasztottak volna nyakába renitencia miatt.

— **Házasság.** Dr. gyarmathai Derera Henrik fővárosi nőorvos eljegyezte Agoston Olga kisasszonyt, Agoston Lajos leányát Budapestén.

Rozsnyai Alajos posta- és táviró-főtiszt eljegyezte *Elaszejovszky* Matid 16- és székvárosi tanitónét, *Blaszejovszky* Károly posta- és táviró-főtiszt eljegyezte s Nikó Lina, a Viggszínház művésznőének leányát.

Lippe Arnold lednécs-rovnyei körjegyző eljegyezte Szalai Olga kisasszonyt Budapestről.

Dr. Irsei Frigyes 27-ikén vezeti ottlár elé a dohány-utcai izraelita templomban *Schwarz* Irén kisasszonyt, *Schwarz* Samu leányát.

Hevesy Jenő ráczkevei adólistiz 10-ikén esküdött örök hűségét *Dumath* Irma kisasszonynak. Ugyanakkor ünnepele a völégényt apja, *Hevesy* Gábor, a pozsony-soproni színtársulat tagja házasságának huszonötödik jubileumát.

Brüll Hugó Gorondról eljegyezte *Zucker* Vilma kisasszonyt Szabolcon.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Tegnap éjjel Csongrádon rejtélyes gyilkosság történt. *Cseh* Illés csongrádi gazdát este 8 órakor halva találták az istállóban, felesége azonban csak 11 óra tájban tett jelentést a rendőrségnek, holott a csendőrségi laktanya közelebb volt. Az esetet egy jelentette be, hogy férjét a tehén dőfte le, de a halott mellén egy hatalmas seb arra vall, hogy halálát késszurás okozta. A vizsgálat megindult.

— **A Leányegyesület karusszolja.** Érdekes sportünnepélyt rendezett tegnap este a *Budapesti Leányegyesület* a *Budapesti Lovasegyesület* Buloyoszkv-utcai lovalgóló-iskolájában. A lovasjátékban résztvevő hölgyek nagyrésze az egyesület tagjaiból került ki, ami különben is vonzó mutatványok érdekességét csak fokozta. A megelöp produkciók egész sorozatában gyönyörködhetett a nagyszámú, díszes közönség. Különösen tejszett a négyes, amelyben egy férfi s egy női lovas lovalog egymás mellett, hosszu száron négy lovat hajta maga előtt. Ez a mutatvány meglehetősen veszedelmes s ezért feltétlen biztos lovasokat követelt. A mutatványok végeztével fényes, *de Gerbeaud*-buffet várta a vendégeket. Az egyesület tagjai, élükön elnökükkel, *Beck* lonával, kifogyhatatlan figyelemmel buzgolkodtak egész este a fénves közönség körül.

— **A rémlátó franciák.** Franciaország klerikális elemei még most is tengerészeti minisztériumból ellopott tervek elárulásán rágódnak. A kormány hiába ófalogat, hogy nem történt tulajdonképp semmi, hiába védekezik a japán követés is, a nagyhangu hazafiak áldozatot követelnek és az áldozat már megvan. *Acio* japán katonai attasénak, aki állítólag megvette a terveket, távoznia kell Párisból. *Delcassé* külügyminiszter a japán követtel tegnap folytatott beszélgetés során barátságosan figyelmeztette, hogy a herceg helyzete igen kényes és hogy e körülmények között jobb volna, ha a japán kormány őt más attaséval helyettesítené. A *Petit Journal* jelezte, hogy Martin irnok már több hónapja tárgyalni akart volna az olasz tengerészeti attaséval, aki azonban kijelentette a *Matin* tudósítójának, hogy sem látásból, sem levelelől nem ismerté, hanem létezéséről csak az újságok révén szerzett tudomást.

— **Halálozás.** *Wein* Pál, a vallás és közoktatásügyi minisztérium nyugalmazott számvevősegi igazgató a. aki élete utolsó éveiben mint községi bíró működött Német-Bogsnában, ugyanott hosszas szenvedés után 16 éves korában meghalt. Az elhunytban *Wen* János, a fővárosi vízművek volt igazgatója, testvéröccsét gyászolja.

Szella Jozsef, a budapesti kereskedelmi akadémiára rendezés tanára e 10-18-án 60 éves korában Budapestén meghalt. Temetése holnap, kedden délután 3 órakor lesz a Sólóy-utca 16. sz. házból.

Schwarz Adolt, a *temesvári* dohánygyár igazgatója 11-én elhunyt *Temesvárt*.

— **A japán pincér.** Egy párisi kávéházban, amely a *Place de la Madeleine-en* van, a nagy kiállítás idejéből őt felejteztek egy japán pincér. A kávéház törzsvendégei között egy orosz diplomata is volt. Volt, de ma már nincs. Hogy miért, ehhez némi köze annak a föntemített japán pincérnek is van. Ezzel a pincérrel a muszka diplomata nagyon meg volt elégedve. Fürgén, ügyesen szolgálta ki, úgy hogy csak akkor érezte igazán jól magát a muszka, ha a japán pincér foglalkozkodott körülötte. És mindig szép borralavál jutalmazta meg. Aztán kitört a japán-orosz háború és egy szép napon a japán pincér így szót a muszka diplomatához:

— Uram, nem szolgálom ki tovább!

A diplomata tudta, merről fúj a szél, de azért nem akart rögtön belenyugodni a szakításba.

— Ertem az ön hazafisságát — mondotta — és becsülöm is önt érte, de hát Párisban mi itt semleges területen vagyunk. Ne legyen tehát ilyen *harcias*, annyival is inkább, mivel jól tudja, hogy kedvezem önt és mindig dícsérem a gazdájának.

— Ez mind igaz és én ezért nagyon hálás vagyok önnök, de hát nem tehetek másképpen. Egytől-egyig mind gyűlölöm az oroszokat és önt is ellenségemnek tekintem.

Mit tehetett a diplomata ezzel a makacssággal szemben? Nem haragudott meg, egy szót sem szót a kávésnak, sőt még el is maradt a kávéházból. A japán pincér pedig boldog, hogy távol a harctérből legalább egy muszkat szalasztott meg.

— **Mulatság.** A rákosligeti evangélikus református misszió egyház templom-alapja javára 22-én hangversenyvel egybekötött táncmulatság lesz a Vigadóban. A bál védnökségét *Hegedüs* Sándor vállalta el — *Weisz* Gyula női konkóció-cég személyzete nyugdijalapjára javára szépen sikertült bált rendezett a SASKÖRben. — A *Hazafias Ifjak Asztaltársasága* 16-ére hirdette táncmulatságát a rendezőség közbejött akadályok miatt elhalasztotta.

— **Vándorolányok garázdálkodása.** Vakmerő rablásokat követelt el egy 37 tagból álló vándoregység Hajdumegyében. A szóban lévő csapat, mely a Lakatos Mihály vajdaságához tartozik, berontott a tanyákra és a védtelen tanyaiaktól ruhanevét, baromfit és evészközöket rabolt. A múlt éjjel Téglás és Fehértó között az országuton egy, a nyiregyházi vásárról szerkesen jövő ruhakereskedőt raboltak ki. A kirabolt kereskedő panaszára a járási csendőrpáncsok megindította a cigányok ellen a hajszát és si-

került is neki öket elcsopnít. Az egész csapatot Hajduböszörménybe kísérték és a lopott holmikat hat kocsin vitték magukkal. Találtak náluk több lopott lovat, zománczott edényt, mintegy 75 darab új löszerszámot, értékes pokrócokat, fehérneműeket és egyebet. Érdekes, hogy a férfiak közül egynék-egynék 4-5 felesége is van, egy pláne a felesége közé számítja a saját nőtestvérét is. A csendőrség és a hajduböszörményi rendőrség megindították ellenük az eljárás és most az egész csapat a börtömben ül. Nem lehetetlen, hogy ez a csapat az, amely pár hónappal ezelőt a hajduböszörményi szőlőkben és a város közelében a lakokat kirabolta.

— **Betegek szoroktatása.** A *Művészeti és Méltótlós-egyesület* három buzgó tagja tegnap ismét előtagotott az Erzsébet-Szanatóriumba és néhány kellemes perot szerzett a szegény betegeknek. Elsőnek *Bogay* Kálmán olvasta fel pompás humorral *Jakab* Odón *A frakk* című novelláját. Utána *Lichtenstein* Dóra adott elő két dal művészi finomsággal, szongorán *Böhm* Hedvig kísérté. A betegek hálásan tapsoltak az önzetlen közreműködőknek.

— **Pierre Loti — basaszűktés.** A napokban *Konstantinápolyból* megint megszűköt tudvalevőleg egy basa, *Dselleledin*, a Jildiz-hioszk titkos rendőrségének a főnöke, a szultán régi bizalmas barátja. Most kiderült, hogy a basa a titkárával együtt mairóznak öltözve a *Vantour* nevű francia gőzösön menekült, amelynek parancsnoka senki más, mint *Pierre Loti*, a világhírű francia regényíró, aki azonkívül, hogy olyan gyönyörű könyveket ír egzotikus országokból és a tengerről, tényleges tengerészkapitány is *Viadé* néven. *Pierre Loti* állítólag a francia tengerészeti minisztérium beleegyezésével szűktette meg a basát, aki régebben többször járt Párisban, hogy az utjörökök és örmény forradalmárok dolgában a francia kormánnyal tárgyaljon, és ez alkalommal, úgy látszik, jelentékeny szolgálatot tett a francia kormánynak, amelyet most hálátak meg. *Dselleledin* Ahmed basa szegény sorból kúzdította föl magát előkelő állásába. A szultánnak még gyermekkorában nagyon megleszett az élnék eszü, csinos Ahmed és barátjává fogadta, amit Ahmed tühéttelen hűséggel és odaadással hálalt meg. Amikor ura és parancsolója szultán lett, továbbra is maga mellett tartotta és a legelőkelőbb állásokba nevezte ki. *Dselleledin* Ahmed már éveivel ezelőt basa lett és a szultán őt bizta meg a személye biztosságáról gondoskodó titkos rendőrség vezetésével. Irigyeinek és ellenségeinek ugyan többször sikerült már elérni, hogy a szultán udvarából is fővárosból száműzte, de mindannyiszor kevés idő múlva ismét visszahívta *Konstantinápolyba*. Mintegy két esztendő óta azonban úgy látszott, hogy a szultán végképp elfordult tőle, de azért mégis nagy öntünést keltett az a hír, hogy *Dselleledin* basa megszűköt. Senki sem tudta megérteni, hogy mi történetelt, hogy a nagyhatalma basa annyira elvesztette a szultán kegyét, hogy menekülnie kellett. Sokan kártyaadósságokra gondoltak, mert *Dselleledin* basa állandóan nagy összegekbe kártyázott, de ez a fötteres mégsem látszott valószínűnek, mert a basa felesége egyiptomi hercegnő, végtelenül gazdag, s mert gyermekük nincs, vagyona valamikor férjére száll. Lassankint azután kiszivárgott a valóság. Kiderült, hogy egy hatalmas vetélytárs, *Fehim* basa okozta vesztét azzal, hogy intrikáit ellene a szultánnak. *Fehim* basa ezelőt a titkos rendőrségnek ügynök volt, de ügyességével és ravasságával föikeletette a szultán figyelmét és basává emelkedett. Utóbb azután vezérőrnagyi ranggal *Pera* rendőrnőke lett. Ez a *Fehim* basa el tudta hitetni a szultánnal, hogy *Dselleledin* basa, aki azóta elvesztette a szultán bizalmát, egy török herceggel együtt összeesküdött az élete ellen. Letartóztatása már külsőbön volt, amikor sikerült elmenekülnie a francia hajón.

— **Osalo ügynök.** A rendőrség elfogató parancsot adott ki *Ledner* Bernát ügynök ellen többrendbéli csalás miatt. *Ledner* mint a központi vásárosarok bizománysosa szerepelt és vidéki gazdaktól termékek élelmi cikkeket vett bizománysba s azokat eladva megszűköt.

— **Szelhámos kereskedő.** A rendőrség letartóztatta *Baldes* Mihály orosházi születésű 46 éves rovtomultu kereskedőt, aki hónapokon át csalta végig a tejkereskedőket. Uradalmak intézőjének, a mátrai tejjgazdaság tulajdonosának adta ki magát s hamisított okmányokkal bizalmat kelte, rendkívül kedvező feltételek mellett ajánlotta tejkermékeit s nyomban előlegeket is vett fel. Ilyen módon sok pénzt csalt ki, Ezenkívül ispanókat, kulcsárókat, szakácsokot vett fel egyes uradalmak számára s mindegyiktől 10-20 korona provizótt szedett be. Átdáták az ügyességnek.

— **A Sportjátszó e héten** is érdekes tartalommal jelent meg. Egyes szám ára 13 fillér; kapható minden dohányfűtésében. A *Sportjátszó* könyvalakban adja előfizetőinek a löversenyek eredményeit.

Tausky J. Fiai, Pozsony

Alapított-tott 1840-ban

Elsőrangú cég! felülmulhatatlan versenyképesség a menyasszonyi kelengyék szállítása terén, úgy az árakat valamint a felhasználó adnyak kifűtté minőségét és tartósságát tekintve. Kivánatra árjegyzék.

— **Nemzetközi vívóakadémia.** Ma rendezte Santelli Italo évenként szokásos nemzetközi vívóversenyét a Vigadóban. A vívómesterek és amatőrök mérkőzése az előkelő közönség figyelmes érdeklődése közben folyt le. A nemzetközi mérkőzést megelőzően, Santelli tanítványai tettek tanúságot mestertük jeles módszeréről. A közönség lelkes tetszéssel adózott a nemzetközi vívóakadémia rendezőjének, Santelli Italo mesternek.

— **Vasutasok mozgalma Fiumében.** Négyezer fumei vasúti alkalmazott tegnap az ottani nyári sztrájkban értekezletet tartott a fizetésrendezés dolgában. Úgyük képviselésére permanens helyi bizottságot választottak, majd Lorber József elnök buzdító beszéddel berekesztette a gyűlést.

— **Villamos elgázolás.** Este hét óra tájban a közúti villamos 530. számú kocsija az István-téren a Saere-Coeur-zárda előtt elgázolt egy harmincegyven év körüli munkást. A kerek mintegy negyven lépésnyire hurokolták a szerencsétlen embert, és iszonyatosan szétdarabolták. Zsebében Krapencsek István névre szóló irást találtak. A kocsivezetőt, Bruzza Istvánt, letartóztatás a rendőrség.

— **Gyilkosság.** Gyukin Illés csobánkai lakos, ma délután Csobánkán meggyilkolta a feleségét és az ottani csendőrség távirata szerint Budapestre jött. A rendőrség nyomozza.

(x) **Aki kertjét szereti, szép virágokat és konyhakerti terményeket akar,** az ledező magzúkségiét *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magterkeskedésében*, Budapest, Rottenbiller-u. 33. sz. A cég főárjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra ingyen küldi.

(x) **Kriegner-féle Reparator** évtizedek óta páratlan eredményel használtatik csúsz és közzvény ellen. Úvege 2 korona, kis üveg 1 korona. A Rókus-kórházban 136 eset közül 129-ben teljes gyógyulást eredményezett. Főraktár: Korona-gyógyszerár, Budapest, Kálmán-tér. Postai széküldés naponta.

Gróf Csáky merénylete.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs, március 14.

A merénylő gróf még mindig a rabkórházban van s elmebeli állapotának a megvizsgálását még nem fejezték be. A végleges orvosi véleményt csak akkor mondják ki, amikor kihallgatták a gróf rokonait, barátait és tisztviselőit. A király személye körüli minisztérium még mindig egészen az esemény hatása alatt van és általános a részvét a szerencsétlen gróf iránt, akit egyéni tulajdonságai révén nagyon szerettek s hivatali rátermettségéért sokra becsülték. A sok adat és megfigyelés összeszűréséből most már egységesebben alakul ki a kép a gróf életéről és lelkületéről.

Néhány év óta sokat foglalkozott a polgári házassággal s az utolsó napokban is olyan referátákat készített, amelyek ugy tartalmukban, mint stílusi formájukban teljesen kifogástalanok voltak. Egy nappal a merénylet előtt *hosszabb előadást tartott* még folyó ügyekről és néhány órával a merénylet előtt teljes rendben referált és tanácskozott. Anyai bizonyos azonban, hogy egy ekkor, mint általában néhány hét óta teljesen az ideges ember viselkedését mutatta. Mozdulataiban élénk nyugtalanságot vetek észre, látják, hogy nagyon nehezezik esik sokáig egy helyen maradnia. Fizikai rosszúlétéről is panaszkodott, amelyről azonban nem tudott, saját állítása szerint, pontosan beszámolni. Álmatlanságban is szenvedett.

A merénylet napján délelőtt is azt üzenete be a minisztériumba, hogy nem hagyhatja oda a lakását, mert az egész éjszakát álmatlanul töltötte és rosszul van. Annál inkább lepődtek meg aztán a hivatalban, amikor egy órával később mégis bement a minisztériumba, leült dolgozóasztala mellé és aktákat intézett el.

A hivatalnoki pályát csak akkor választotta, amikor egy millió koronás örökségének jó részét elköltötte Franciaországban, ahová házassága után költözött. A király személye körüli minisztériumból, ahová belépett, csakhamar a magyar belügyminisztériumba helyezték át, ahonnan újra az előbbi minisztériumba ment. Ott hamarosan a jogi dolgokba tanult bele s főljebbvalóinak az elismerését nagy mértékben megszerezte. Anyagi helyzete, amely nem volt valami jó, néhány évvel ezelőtt lényegesen megjavult, amikor jelentékeny végkielégítést kapott egy peres hitbizományból a rokonaitól. Ötszáz ezer koronával gyarapodott akkor, s barátainak dícsőkedve mondta, hogy most olyan jóvedelme van a vagyonából, hogy kényelmesen megélhet. Aztán csakhamar zavarokba jutott megint, mert műremekek vásárlására sok pénzt költött. Így egyezben alig egy év leforgása alatt 400.000 koronát adott ki, a legutóbbi időben is 80.000 koronát költött antik szelencékre és egyéb ritkaságokra, úgy hogy csakhamar megint zavarba

jutott, annyira, hogy számíttással kellett élnie. Ez ingerlékenység tette, maga is panaszkodott pénzébajai miatt. A szívét is valami fájdalmas csapás érte, amint ezt bizalmas barátainak emítette, de erről a dologról egyebet nem mondott.

A gróf barátaira az utóbbi hónapokban olyan körülmények is kellemetlenül hatottak, amelyeket nem igen tudtak megegyeztetni előbbi szokásaival és fel fogásaival. Csáky egyszerre nagyon erős személyes politikába fogott, brosiurokat írt, így többek között az elmúlt válsággal kapcsolatosan azt az eszmét vetette fel, hogy a magyar vezénnyelvet kísérletképpen be lehetne vinni néhány ezredbe. Ezt a szereplését sokan rossz néven is vették tőle. Barátai különben azt is beszélik, hogy külseje sokszor elárulta az utóbbi időben nyomozó lelkiállapotát, néha egészen zavartnak látszott. Így az a rögeszméje támadt, hogy ő fizetésképtelen és hogy két nőrokonát, Z. grófnőt és R. bárónét tönkretette. A gróf idegrendszerének zülaltségát is is bizonyítja, hogy gyászruhás hölgyek látása mindenkor felizgatta. Ennek tulajdonítják egyébként a merényletet is, mert Mravenetzné, amikor a gróf rálért, mely gyászban volt és arcát is sűrű fátyol takarta.

Anyagi ügyeinek ellátására, mint már szó volt róla gondnokot rendeltek ki, ez a gondnokosság azonban nem függ össze elmebeli állapotával. Egyszerűen ama paragrafus alapján történt ez a gondnokkirendelés, amely szerint a bíróság atyai vagy gyámi hatalom hiányában gondnokot, vagy ügyvezetőt rendel ki azok számára, akik az ügyeiket maguk nem láthatják el és jogaikat nem védelmezhetik meg. A gondnokosság egyébként csak ideiglenes; végleges intézkedés csak a gróf elmebeli állapotának a megvizsgálása után történik. Anyagi ügyeinek rendezését különben olyan módon tervezik, hogy Nagyvárad közelében fekvő 800.000 korona értékű birtokát, amelyet különben szintén sok adósság terhelt, eladják.

Az áldozatnak, Mravenetznének az állapota ki-elégítő. Azt a golyót, amely a combjába fúródott, narkotizálás nélkül vették ki, a másik golyót azonban még nem operálhatták ki, mert ahhoz Röntgen-sugarat kell alkalmazni s a beteg a kihallgatások miatt elgyöngült és kímélni kell.

A revolver, amelyvel gróf Csáky a merényletet elkövette kilencen, tehát egyike a legerősebb kaliberűeknek. Többnyire csak öt-hét kaliberes revolver van használatban s az ilyen kaliber rendszeren a lovasságnál található. A gróf családja önként fog kártérítést felajánlani a sebesült asszonynak.

Dalok.

I.

Hát jó!
Muszáj s én konstátálom,
Hogy már az éjjel nem fagyott.
Muszáj!
Hát a tavaszt csodálom:
En már ilyen fü vagyok.
Már zöld a fü és kék az ég
S fehér kis bárányszelepek
Elszállnak, mint a buborék
A komor nagy hegyek felett...

II.

Ó ezek a tavaszi felhők
Oly gyorsan szállnak.
Sebesebb szárnyuk van talán,
Mint a madárnak.
Kuszált, csapzott, nedves fejök
Csüng bús-mogorván,
Míg egy virágzó almán
(Mely jajjukat is hallja tán)
Szélszakadnak
Egy óriás hegy ormán...

III.

A kalucsnim már befejezte
Pályafutását, ugy hiszem.
Azaz hogy pályacsmoggását
Át sáron, havon és vizen.

A bundám fogásra akasztom,
Hol rozsdá marja s nem ragyog;
Sárga cipőt, felöltöt húzok;
En már ilyen fü vagyok!

IV.

A violák lilák,
Az ibolyák kékek.
És tarkák az utcák,
Mint nyáron a rétek.

A nők viszont barnák
És némelyek szőkék.

Oly szépek a barnák,
De a szőkék főképp.

Az énekek csengők
A csókok zenések,
Mint virágzó bokron
A pacsirtalészek.

Lágy alkonyatokban
Az imperálon
Szép Osbudavárnak
Kinyílását várom.

—n.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Magyar Színház.** A *Hajduk hadnagya* előtt *Ábrányi Emil* *Li a haza* című költeményét szavata ma este R. *Maróthy* Margit, dr. *Horváth* Ákos melodramatikus zenekísérettel. A költemény elszavalásával R. *Maróthy* Margit valóságos diadalt aratott. Elragadó bájjal mondta el az apa és a gyermek dialógját hatalmas drámai erővel a középső fokozatot és gyönyörű akcentusokkal a befejezést, ahol a hazájába visszavágyó megfört vándor végre meglátja Magyarországot határát és odavonszolja fáradt testét a hazai földre, hogy ott haljon meg a szülőföld göröngyein. A közönség annyira meg volt hatva, hogy sokan könnyekben törtek ki. Zugó tapsvihar támadt, amikor a remek deklamáció véget ért és a kiváló művésznő nyolcoszólították a lámpák elé. A melodramatikus kíséret nagyon sikerülten illusztrálja *Ábrányi* Emil költeményét. Időnkint a lebecsült függöny mögött a férfiak éneke is fölhangzik és népdalok motívuma, majd végül a Szózat dallama olvad össze az orkeszter diskret játékkal. Holnap, március 15-én, R. *Maróthy* Margit újabb elszavalja *Ábrányi* Emil költeményét az előadás kezdetén.

** **A Népszínház válsága.** A népszínházi bizottság holnap tartja meg folytatólagos ülését, amelyen végleges döntésével bizonyára meg is oldja a Népszínház válságát. A szombati ülésen délelőtt egyhangulag nyilvánult meg a bizottság ama álláspontja, hogy Porzolt Kálmánnal rögtön föl kell bontani a szerződést, s csak a délutáni értekezlet hajlott a háromnap haladék megadására azzal a feltétellel, hogy a bérlőigazgató március 15-ikén délelőtt tizenkét óráig 64.750 koronát fizessen be a főváros pénztárába, különben azonnal felbontja a szerződést. A nagy summa egybehozására a főhitelező, *Deutsch Géza* tegnap a többi hitelezőkkel tárgyal. Mintegy negyven hitelezője Porzolt Kálmánnak tegnap délelőtt értekezletet tartott dr. *Bácskay* Albert ügyvédi irodájában. *Deutsch Géza*, a főhitelező azt vitatta, hogy a hitelezők érdeke az, hogy ha szükséges, újabb áldozat árán is biztosítsák a Népszínház üzemének zavartalan folytatását. Azt a javaslatot tette, hogy a hitelezők deponálják a hatvanöt ezer koronát, maga 30.000 koronát ajánlott föl. A hitelezők azonban kijelentették, hogy újabb pénzáldozatot nem hoznak. Miután azonban meg vannak győződve, hogy a népszínházi bizottság által Porzoltnak adott háromnap halasztási idő kevés arra, hogy ez idő alatt a pénzügyi bajok szánhatatlannak, elhatározták, hogy hétfőn délelőtt 10 órakor küldöttségileg keressék fel *Halmos* János polgármestert, s megkérk, hogy a népszínházi bizottság által engedélyezett terminust hosszabbítsa meg 30 napra, hogy Porzolt ez idő alatt a szükséges pénzt a színház üzemeltetéséhez összeszerezze s velük, a hitelezőkkel is megállapodásra juthasson. A hitelezők egy része e megállapodás következtében ma délelőtt meg is jelent a központi városkázán, de kihallgatást nem nyert, mert a polgármester kijelentette, hogy a Népszínház ügyében senkit sem fogad. Vasárnap délelőtt a színház művészi személyzetének egy küldöttsége *Scirmai* Imre vezetésével jelent meg *Halmos* polgármesternél s kérte, hogy a színház személyzetének érdekeit tartsa a hatóság ezen tárgyalások folyamata alatt szem előtt. A polgármester ezt meg is ígérte.

A hitelezők közös akciójának terve így dugába dől. Már most *Deutsch Géza* azon van, hogy néhány, nagyobb összeggel érdekelte hitelezővel külön csoportot alakítson s így segítsék elő a meghosszabbított moratórium kivívását. Hogy az ügy művészi vonatkozásait nem látják a hitelezők, ez érthető, de merőben érthetetlen, minő üzleti naivsággal eszelték ki ezt a legujabb sütteti mentő-akciót. Hát jó, mondjuk, akad néhány vállalkozó, aki előteremtí a pénzt, akkor viszont a többi érdekelte hitelező már másnap csődéljárással játszhatna közbe a Népszínház vezetése, amelynek végre se az a hivatása, hogy hitelezőcsoportok érdekeit likvidálja. Blaszfémia ez, még hozzá olyan, hogy meg se kell világítani. Végre is, a Népszínház nem hitelezők kielégítésére szánt portéka, amit hatóságilag engedélyezett végeladás révén lehet értékesíteni. Aztán meg a Porzolt Kálmánnal való szerződés

felbontását nem csupán a színház dezolált pénzügyi viszonyai követelik. A népszínházi bizottságnak a szombati ülésen olyan *lények* jutottak tudomására, amelyek a mostani rendszer fenntartását egyszer és mindenkorra lehetetlenné teszik. Nem akarunk e tények pertraktálásával a Népszínház válságának botránnyába újabb színeket vegyíteni, e'ég annyit, hogy e tények egyike a színházi nyugdíjintézet megkärösítésével van kapcsolatban. A holnapi döntés során a bizottságnak legelső sorban a Népszínház művészi sorsát kell szem előtt tartania. A színház művészi reputációjának visszaszerzése pedig azt követeli, hogy a Népszínház igazgatóval olyan szakember bizassék meg, akinek elegendő erkölcsi és anyagi ereje van — e szezonvégi időben eléggé nem méltányolható — vállalkozásához. A színház művészemlézetének kérése, hogy a tárgyalás és a döntés során a bizottság az ő érdekeit oltalmazza meg, a legmelegebb figyelemmel érdeklő s örvendetes is, hogy a polgármester megígérte a személyzetnek ez irányban való támogatását. Ez egyenesen a Népszínház művészi sorsába kapcsolódik. De semmi köze sincs a színház művészi és kulturális missziójához a legújabb mentőtervnek, amely föltételeket szabna a bizottság elé, ha e feltételek előtt ma nem záródott volna be minden ajtó. A jötekeket a hitelezők egy csoportja véte diktálhatni. A mentőcsoport csak abban az esetben adna újabb hitelt, ha a népszínházi bizottság Deutsch Gézárt bízná meg, vagy Deutsch Gézát is megbízná a Népszínház igazgatóval. A népszínházi bizottság hivatalos testület, tagjai komoly emberek: ilyen viccel, amilyen Deutsch Géza igazgató-je'ése, nem ilik elébe lépni. A lehetetlen tréfiát kivégezte a bizottság, amikor alkalmat se adott rá, hogy elmondhassák. A Népszínházban művészi és kulturális hivatása van. Ennek a betöltésére avatott, hozzáértő, megbízható direktor kell, nem — hitelező.

Műkedvelők szövetekezete. Előkelő műkedvelők nemrég *Thália Társaság* névvel egyesületet alakítottak azzal a programmal, hogy tehetséges műkedvelőknek és kezdő művészeknek alkalmat adnak kiválóan irodalmi értékű darabok előadására. A társaság előkészítő-bizottsága most kéri az érdeklődőket, hogy a tagváltó-íveket, illetve tagbejelentéseket küldjék be minél előbb. *Hómann Bálint* címére (Rottenbiller-utca 34. szám.)

Az erdélyi színházterület. *Marosvásárhelyről* táviratozzák: Az erdélyi színházterületnek legutóbb tartott választmányi ülésén a kerület igazgatójává további egyévi időtartamra B. Polgár Béa színházgátót választották meg.

A vörös talár Londonban. *Londoni* tudósítónk írja nekünk a következőket: *Boucher* Arthur, a *Garrick*-színház igazgatója, „elő merete adni” Londonban ezt a „kegyetlen darabot.” Röviden ez az angol újságok kritikája. A szentimentális darabokhoz szokott angol a huszadik századnak ezt a naturalisztikus darabát nem tudja megérteni és a bosszualló *Yanettát*, aki gyermekei, férje, családja elvesztőjét, *Mouzont* megöli, „frightful wretch”-nek nevezi. Miért nem jelenik meg inkább az utolsó percben *Etchepare* gyermekeivel a karján, hogy feleségének megbocsásson régi bűnéért, így legalább nem kellene megölnie *Mouzont*, — ezt mondja a legtöbb angol lap kritikája a darab legjobb bevezetéséről. Az angol az ilyen modern darabot szörnyen írtózik, úgy hogy az ótődik előadást bizony már ígér üres ház nézte. A londoni közönség *Hope*, *Goldsmith* és *Pinero* „modern” darabjaihoz van szokva, amelyeknek története egyszerű és tele van szentimentalizmussal. Nem érti meg, miért kel eltasztania az asszonyt a tíz év előtt elkövetett bűnéért, ha tíz év alatt a leghűbb a legodaadóbb feleség volt. A harmadik felvonás végén pedig, amikor *Yanetta* megöli *Mouzont*, a közönség szinte undort érez az asszony iránt. Körülbelül közhangulatot is fejez ki annak a fiatal asszonynak a megjegyzése, aki így szólit férjéhez előadás után a loyerban:

— It should have been better to go the Drury Lane! (Jobb lett volna a Drury Lane színházba mennünk!)

Öt tudnivaló pazarul kiállított némajátékot adnak. — A darab előadása egyébként jó volt, az összes szereplők, egy-két kivétellel, átértékelt szerepüket, *Boucher* Arthur, aki Anglia egyik legnagyobb művésze, adta *Mouzont*, amely szerepben nálunk *Gál* remekelt. *Yanetta* szerepét *Vanbrugh* Violet adta. A művésznőnek elég drámai ereje van, de messze elmarad *Márkus* Emma asszony mögött. Hangjával annyira nem tudott ezúttal gazdálkodni, hogy a második felvonás végén, mikor elhurokolják a zsendarok, hangja lemondta a szolgálatot. Ugyanígy járt a harmadik felvonásban, midőn férjétől elváltak, és végül, midőn *Mouzont* megöli. *Pierre* szerepe *Robertshaw* Jerrold kezében volt; nyugalma, kitörése csupa természetesség. Vagret szerepét *Müll* Frank adta, akinek a közönség a harmadik felvonásban, mikor rájön arra, hogy *Etchepare* nem bűnös és hogy elítélni nem engedi, percekig tapsolt nyílt színen. A törvény-

széki elnököt olyanvalaki játszotta, aki a mi *Ujházi*-nak még a saruját sem oldhatja meg. A kiállítás lényes volt, de azért a darab mégis megbukott. Kár, hogy a felvonások között *San-Toy* potpourit, majd cake-walkot játszott a zenekar. A közönség az ilyen zene hallatára bizony kizökken a darab hangulatából. Ámbátor ennek a muzsikának is megvolt a maga érdekes hatása. Az előadást ugyanis egyik első emeleti páholyból *Eduárd* király felesége nejevel és kíséretével is végignézte és a II. és III. felvonás között a zeneszámot teljes kedélyességgel halkan füttyülgette. A közönség észrevette a dolgot és diszkretil mosolygott.

Vigszínház. A *Vigszínház*ban holnap, kedden, március 15-én két előadás lesz. Délután mérsekelte hel'arakkal *Oskay brigád*-rost adták 120-adszor, este pedig a *Takarodó* ismétlik. Az esti előadást ünneppel nyitány előzi meg, amely után *Gyözö* Laos elmondja *Balla* Miklós *Szabadság ünnepén* című alkalmi költeményét.

A nagyváradi színház. A nagyváradi színházi bizottság ma délután tartott ülésén elhatározta, hogy a Szigligeti színházat, amelynek szerződése 1905-ben lejár pályázat mellőzésével *Somogyi* Károlynak, a mostani igazgatónak további három évre adja bérbe. A szerződés megkötésére bizottságot küldtek ki.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Magyar Tudományos Akadémia matematikai és természettudományi osztálya ma délután *Thán* Károly elnöklete alatt ülést tartott. *Fröhlich* Izidor terjesztette elő fénytani értekezését, majd *Rachos* Gusztáv egy matematikai tanulmányát mutatta be. *Tangl* Ferenc, *Högyes* Endre, *Freisz* Hugó és *Jankovics* Miklós kolozsvári tanárok értekezéseit olvasták föl. A közönség a főt olvasásokat figyelemmel hallgatta végig.

Csergő Hugó versei. (Versek: *Lampel* *Robert* kiadása, ára két korona.) *Lirai* verseket át megismerni a költőt, aztán az embert: nem könnyű dolog. Mondhatná valaki, nem is fontos. Mert a hangulatok gyönyörűségei teremnek a nélkül, hogy kutatásban s analízisben kellene fárastani magunkat. Viszont igaz az is, hogy nagyobb a gyönyörűségünk, ha a dal látványlán át megpillantjuk a költőt, a lelkét, az egyéniségét és látjuk a hajlandóságait, a tévelyéseit, az ellágyulását s a felbuzdulását. Ilyen teljes ismeretséget költünk *Csergő* Hugóval, ha elolvassuk a verseit. Előttünk a lelke, ha halljuk a vallomását:

... a vágy is boldogít,
Nemcsak valóságosa,
Es a tudásnál igaztöb
A sejtetem varázsa.

Bármerre vagy: veled vagyok,
A lelkeimmel kísérel.
Szép vagy te nékem vágnak is,
Ha el soh'sem is érelek...

Költő filozófiája látja csak meg a pszichológia mérlegén a vágyakozásnak ezt az értékét. Aki az ihlet szuggesztióban is ily tisztán érez, annak a kezében nem profanizálódik a lant. Hurjál lágyan és édesen, melegséggel és áhitattal csendülnek, ez az a hang, amely az érző lelkekből kicsaja a visszaangot. Ha hatáskötésre igazi költőnek szabad volna gondolnia, ilyen bátást állíthatna be a számításába. De ne higgyék, hogy a *Csergő* Hugó versei a hatás valamely kicirkalmazott tervrajza alapján keletkeztek. Finoman érző lélek keresetlen megnyilatkozásai mind e poemák, amikben az őszinteségnél csupán a művészi készség több. Miről dalol? Ime, a témája, ahogy egyikét strófás versében a poézis nagy mélységével elárulja:

A mi szerelmünk hosszú mátkaság,
Amelyre nem virradt tál soh'se nesz,
Nekünk nem hajt bimbót a mirtusz-ág,
A mi tavaszunk — ősi hervadás.

En asszonyom, én édes mátkapárom!
A mi szerelmünk szép, de bűnös álom,
Mig álmodjuk csak: szomjan epedünk,
Es hogyan üdvözülünk: — vétezőnk.

Ennek az érzésnek művészi közvetlenségű változatai csendülnek meg a lantján. Csupa harmónia amit hallunk, zavaró és bántó zörejek nincsenek a versekben. Így csak az dalol, aki előtt nincsenek lezárva az álmodozás sorompói s aki nem merő meszterkedésből ront lírikus tájékokra. Erre is ad bizonyosakat *Csergő* Hugó. Rég olvassuk a nevét előkelő hetilapokban s napilapokban versei alatt, ma holnap tíz éve lesz már, s ime, csak most lép első költeménykötetével a nyilvánosság elé. Habát dicsőíri ezt a fiatal költőt, úgy magasabbra kell taksálni a fiatal írózókat is, meg a költődicsőretnek is devalválódott értékét. Sokan lesznek, akik gyönyörűséggel olvassák a verseit s mindannyian látják majd, hogy az igazi talentum őszinte megbecsülése mondatja ezt vélem. Akik a művészetet a művészetért szeretik, a költőt is megszeretik a költészetért. (H-u.)

TÁVIRATOK

Bécs, március 14. Ö felsége gróf *Khuen-Héderváry* személye körüli minisztert bizta meg a magyar királyi *Szent István-rend* kancellári teendőinek végzésével.

Páris, március 14. A kamara a kongregacionalista oktatás eltörlésére vonatkozó törvényjavaslat folytatódagos tárgyalása során a törvény első szakaszát 318 szavazattal 231 ellenében elfogadta. Ebben az foglaltatik, hogy a kongregációknak Franciaországban bármilyen oktatás tilos.

A beruházási kölcsön.

Bécs, március 14. E hó végével vagy a jövő hó elején az osztrák és a magyar kormányok megindítják a tárgyalásokat a *Rothschild*-csoporttal a beruházási kölcsön dolgában. (N. W. T.)

Az osztrák képviselőház.

Bécs, március 14. A képviselőház mai ülését fél-tizenkettőkor nyitotta meg gróf *Vetter* elnök. A beérkezett iratok közt van egy interpelláció, amely szóvá teszi az olasz tanulókkal a bécsi egyetemi zavarás alkalmával való elbánást. A beérkezettek felolvasása mintegy 1/23-ig tartott. *Fresl* képviselő kérést nyújt be, hogy a szavazatok arányának megállapítására névszerinti szavazást rendel el. Így telt az ülés egész ideje. Az ülés végén *Skala* képviselő *Wolf* ellen rosszaló bizottság kiküldését kéri az utolsó ülésen tett sértő nyilatkozatai miatt *Rieger* képviselőnek egy fe'szólalása után az elnök *Malik* képviselőnek adja a szót, ki egy iratot halk hangon olvas fel.

A nagynémet képviselő ugyanis az ülés elején interpellációt akart az elnökkel szembe juttani egy nagynémet lap cikke miatt, amely Hauptmann legújabb darabjának betiltását bírálta, kiméltelen hangon írt ő feleségéről és *Mária* *Valéria* főhercegnőről. *Malik* szó szerint befojtotta interpellációjába ezt a cikket s ezért az elnök visszautasította az interpellációt. *Malik* ezért az ülés végén kérdést intézett az elnökhez és nagyon halkon, hogy az elnök ne halja, fel akarta olvasni a feleségéről cikket, hogy az így bekerüljön a gyorsírói naplóba. Az elnök azonban észrevette a cselét és háromszori figyelmeztetés után megvonta a szót *Maliktól*. A nagynémetek nagy lármát csaptak, de az elnök véget velet a jelenetnek azzal, hogy gyorsan bezárta az ülést.

A balkáni helyzet.

Konstantinápoly, március 14. A porta még nem felelt a csendőrséget újjászervező bizottság határozataira. A határozatoknak formális elfogadása egyre késik. A porta különböző kifogást tesz és a szövetségben változtatásokat igyekszik tenni, ami részben sikerülni is fog.

Szofia, március 14. A tegnap tartott kamarai pótvalasztáson az összes 20 mandátumot kormánypártok nyertek el.

Köln, március 14. A *Kölnische Zeitung* mai keletű hosszabb berlini táviratában arról van szó, hogy a nemzetközi macedóniai csendőrségre vonatkozó tárgyalásokat illetően a legfontosabb pontokra nézve megegyezés jött létre. Azokat a javaslatokat, melyek a porta bejegyzésére szorultak, vagy tekintettel az adott viszonyokra gyakorlatilag nem voltak keresztélvihetőek, úgy szabályozták, hogy elfogadásuknak immár mi sem áll útjában. Hihető, hogy *De Giorgis* tábornok és a csendőrséghöz beosztott többi külföldi tiszt elutazik Macedóniába, hogy megkérdezik feladatuk gyakorlati kivitelét. Kívánatos, hogy az összes török hatóságok részéről segítségére számíthatassanak. Az összes belátásos török államférfiak és a szultán maga is be kell, hogy lássa, hogy a porta hibájából nem sikerülve a reformok, ismét föléled az a kívánság, hogy *Keresztény kormányzó* nevezzenek ki. Hogy hogyan alakulnak a dolgok keresztény kormányzó alatt, azt Törökország Kelet-Ruméliában oly fájdalmasan tapasztalta, hogy csak félhet e kísérlet megújításától. Bár a nemzetközi csendőrséget a törökök közül sokan mint a külföld beavatkozását ellenszenvvel fogadják, ezt az érzést mindenképpen le kell győzni, mert különben Törökország kétes helyzetbe kerülhet.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 14. A *Budapesti Napló* telefonjelentése. Eladottott buza: tiszavidéki 9.—9.43, bányási 8.50—9.05, monori 8.60—8.95, tótfelvidéki 8.60—8.95 K. Rozs, tótfelvidéki 6.95—7.15, pestmegyei 6.95—7.15, déli vasút 6.70—6.95, magyar tengeri 5.65—5.85, magyar zab 5.80—6.40, válogatott 6.90 K.

Bécs, március 14. A *Budapesti Napló* tudósítójától. A délutáni magánforgalomban s útiratok a követ-

bankok voltak: Osztrák hitelrészvény 641.50. Magyar hitelrészvény 764. Angol-Osztrák bank 280. Bécsi bank-egyesület 511. Union bank 522. Länderbank 422.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 640.25. Déli vasút 78.50. Elővárosi vasút 404.50. Eszéknyugati vasút részvény. Dohányrészvény. Rimamurányi vasút. Alpesti bányarészvény 476. Május járadék 408.25. Magyar korona járadék 99.75. Osztrák koronajáradék 98. Lombard 126. Török sorsjegyek 117.52. Néne: Birodalmi mára 117.51. Napoleon-or 10.08.

Berlin, március 14. (Gabonatözsde.) Buza májusra 177.50 márká (10-48 korona), júliusra 178.50 márká (10-48 korona). — Rosz májusra 138.50 márká (8-18 korona), júliusra 142. — márká (8-23 korona). — Zab májusra 180.25 márká (7-65 korona), júliusra 134.25 márká (7-59 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 118.75 márká (6-67 korona), júliusra 114.50 márká (6-72 korona). — Spiritus 70 márká (ártyolym 117.40 korona per 100 márká.) Irányzat: szilárd. Idő: felhős.

Berlin, március 14. Esti forgalom: 4/10-os magyar aranyjáradék. Magyar koronajáradék. Osztrák hitelrészvény 201.75. Osztrák-magyar államvasút 136.75. Déli vasút 13.90. Eszéknyugati vasút. Elővárosi vasút. Orosz államjegy készpénz. Buschtchirasi. Orosz államjegy. (Ultimo.) Lombard

New-York, március 14. (Terménytözsde.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben. — (16.65). Márc-ra. — (16.80). Májusra. — (16.68). New-Orleansban helyben. — (16.). — Petrocum: Stand white New-Yorkban. — (8.65). Stand white Philadelphianban. — (8.60). Refined in Cases. — (11.35). Credit Balances at Oil City. — (1.71). — Zsv: Western steam. — (7.65). Rone és Brotners. — (7.60). — Tengeri irányzata állandó. — Májusra 59. — (58.1/2). — Júliusra. — (—). — Szept-re. — (—). — Eusa irányzata állandó. — Piros őszeli helyben. — (12.). — Máj-ra 101.1/4 (99.1/4). Jul-ra 97.1/4 (96.1/4). — Aug-ra. — (—). — Szept-re. — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba. — (1.1/2). — Kávét: Iair Rio 7. sz. — (6.5). — Márc-ra. — (5.85). Jun-ra. — (5.65). — Liszt: Spring Wheat clears. — (4.25). — Cukor: — (2.15/10-3.). — Ón: — (28.50-28.75). Dész: — (12.0-12.75). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 14. (Terménytözsde.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. Máj-ra 96.1/2 (96.1/2). Jul-ra. — (—). — Tengeri irányzata állandó. — Májusra 53.1/2 (54.1/2). — Zsv: Májusra 7.25 (7.27). Júliusra 7.42 (7.52). — Szalonna short clear 7.43 (7.43). — Sertésbús: Júliusra 14.27 (14.47). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Legujabb.

Az orosz-japán háboru.

Pétervár, március 14.

Zilinszki tábornok tegnapi távirata a következő: E hó 8-án egy orosz jórór négy ellenséges őrszemre és egy lovas őrszemre bukkant. A Pakcsón mellett lévő Csingangosene folyónál egy japán lovassapat a mi jórórunk lesébe került és kénytelen volt elmenekülni, egy halott hátrahagyásával. Nyomában piroxilint és kardokat találtak. A viesui koreai csapatok parancsnoka kész volt a fegyverek kiszolgáltatására és arra, hogy csapatait huzs kivételével szabadságolja. 11-én cöl az ellenséges hajók fényezőróikkal átkutatták a Helena-öblöt és a szennesei partot.

Tokió, március 14.

Togo tengernagynak a 10-iki port-arthur-i küzdelemre vonatkozó jelentéséből még az is kintünk, hogy a japánok megmentették a Szetereguesi orosz torpedóúldözőhajó négy tengerészét, egy torpedó szerelőjét és három főtisztjét. A Szetereguesin élő ember nem maradt. Azt hiszik, hogy a legénység a tengorbe ugrott. Fel kellett adni a Szetereguesi többi legénységének megmentését, mert a partii ütögek erősen tüzeltek és a Novik közeledett.

KÜLÖNFÉLÉK

A halál.

Fáradságos napok után Oty jól esik megpiheneni. Lefeküdni, elaludni, és egyebet mit se tenni.

Este felé alvó várjuk, hogy borlejon ránk az éjjel — Békéltető nyugalommal, Álmod hozó pihenéssel.

Minden ember olyan boldog, Ha nyugodtan elpihenhet.

Ha legalább pár órára Letelheti a keresztet!

Hát még milyen nagy gyönyör lesz Az utolsó, örök álom — Elfeledve még azt is, hogy Voltunk egyszer a világon...

Vértessy Gyula.

A gyermekek fekvőhelye. A bölcső, amely ezelőtt minden ház megszokott butora volt, lassankint teljesen eltűnik. Parasztházakban néhanapján lát az ember egyet-egyet, de sok olyan felnőt ember van, aki még sobasem látta ezt a jószágot. A városokban teljesen kiment a használatból, kiszorította a gyermekkoosi. A gyermek egészségre mindenestre hasznos, ha nem bősőben altatják el, de a gyermekkoosi sem valami hasznos az egészségre nézve. A gyermek-től nem lehet megkérdezní, hogy mi tetszik neki jobban, a bölcső vagy a koosi. A bölcső oldalmozgása ki van zárva a koosi használatánál, de e helyett előré-hátra tolják a koosit és ha rugó is van rajta, még emelkedik vagy süllyed a gyermek fekvőhelye. Az anyák bizonyára szívükön viselik gyermekük jóvoltát és ezért a ringatást vagy a kocsin való tologatást be kell szüntetni. Ugyan mit szólna egy felnőt ember, ha az ágyát ilyen módon mozgatták! Ha a gyermek nyugtalankodik az okát kell ennek keresni, megnyugszik az, ha rendbe hozzák valamiképpen, de semmiesetre sem okos dolog ringatással vagy kooszással elkábítani. Legobb a gyereket kezdetől fogva szilárdan álló ágyba fektetni, a bölcső és a koosi pedig teljesen fölösleges. Kocsiban legfeljebb sétálni menjen a gyerek.

Utazás a lavinában. Különös kalandja volt Arosaban egy ski-partiúnak. A társaság, amely két angolból, egy német gróbból és szolgájából, egy fiatal orosz nóból, egy hollandusból és a svájci vezetőből állott, a Fehérszary-csucsra akart kirándulni. Már csak kétszáz láb választotta el őket a tetőtől amikor iszonyu dörgéssel, villámsebesen robogva, elindult a csucsról egy óriási lavina amely feltaróhatalan erővel épp a társaság irányába száguldott. Senkisé próbált menekülni, mert ennek még gondolata is lehetetlen volt. A biztos halál tudatában várták a sorsukat. Egy-két pillanatra és a lavina már átbogdotta rajtuk. És most már szerencsétlen uasaival együtt folytatta félelmetes útját. Iszonyu dörgéssel érkezett meg a lavina a völgybe. A rázkódtatás következtében megrepedt a hószórnyetog, s a német gróf kirepült ezen a részen s egyenesen egy szikának esett. Azonban apró horzsolásokon kívül semmi baja sem történt. A többiek is mind csodálatos módon sértetlenül megmenekültek. Elsőnek az orosz nő ásta ki magát a hótömegből s a férfiak csak ó utána hagyták el a kénytelen alkalmatosságot. És mintha mi sem történt volna, vidáman mennek vissza Arosába. Csodálatos megmenekülések az a körülmény magyarázza meg, hogy mikor látták a feléjük száguldó lavinát, lábukról leoldották a ski-talpat. Ha ezt nem teszik meg, akkor mindnyájan életükkel fizelték volna meg a különös utazást.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem núnuk vissza. —

M. J. Bezdán. A hadapródiskolában felvilágosítják. A tanulókról nem telet meg közzé jelentést. — K. M. Kis-Kaján. A nagyobb szabócégek elküldik a vonatkozó értesítést. — K. A. Dunaszertdahely. Joga van a kedvezményes szolgálata. A tojyomódást nyujtsa be mennél előbb. — Bugzó olvasó. A főkapitányi bivataltban jelemtkezzék. — H. M. Ha rövid volt a válasz, bizonyára megmondunk mindent abban. Megismételni ezt annál kevésbé tudjuk, mert a kérdést megsemmisítettük elintézése után. — Végrehajtás. A. emellett peres ügyre nem emékszünk. — V. J. (Politikai mese) Öletes dolog: de az analógia nem mond sokat, a közléséről ezért le kellett mondanunk. — J. J. Cégekert e.vből nem ajánlunk. Meltóztatessék azonban egy hirdetés közzétételét, tömörked ajánlatot tog kapni. A vizsga letétele után nem kell időnánt bejelentenie utazását a hatóságoknak. — Reményesség. Kivételesen irunk magánlevelet, ha címét közli veillnk válaszbélyeggel. — Z. J. A polgármesteri hivatalban kell bejelentenie. Amennyiben nem politikai a lap, kaucióra nincs szükség. — W. Zs. Csepe. Sajnáljuk, de cégeket nem aánlhatunk. — T. 40.064. 1. A kassai vízmesteri hivatalba azt veszik föl, aki a középiskola második osztályát elvégezte, legalább tizennyolc- de még nem harmincéves. A folyamodvány az országos kulturterméni hivatalhoz (Budapest, földmívelésügyi minisztérium) nyujtandó. 2. A patinázást ajánljuk. 3. Az Erzsébet-jogakadémia igazgatósága (Budapest VII. Akáfova-ö2. sz.) kívánatra közli a datumokat. — Kiváncsi 3. Nem lesz osztályvizsga. — Vasutas. 1. Ilyen című lapról nem tudunk. 2. Érettségi bizonyítvány és annak igazolása szükséges, hogy egy évet valamely gazdaságban töltött. 3. Üredesét esetén folyamodjék. — K. I. Békésaba. A bejelentet okokat az igazgatóság bizonyára méltányolja. — S. F. L. Hangulatos, jól perdül, kár, hogy el van nyujtva. — K. B. Kölesd. 1. A postai igazgatóságok székhelyein

kimerítő fölvilágosítást kap. 2. Beiratkozhatik a földművelésügyi miniszter felügyelete alatt álló pomológiai tanintézetbe. — V. Gy. Miskolcz. Katonai alreáliskola Kassán. Kismartonban, Kőszegen és Szentpöltenben van. Akármelyiknek az igazgatósága készséggel ad utbaigazítást. — Sz. B. Eléd. 1. A korszerűsényeket kiserik. 2. A honvéd-hadbrónak a magyar nyelven kívül a monarchia valamely más nyelvét is kell tudnia. A hadbíró pályára a jogi alapvizsgák és a jogtudományai államvizsga letétele szükséges. A hadbírógyakornokok közül az első tíz évi 12.00 korona, a következő tíz évi 1000 korona segélydíjat kap. A díjtalan szolgálat kezdetétől számítva három-négy év múlva a jelölt hadbíró-főhadnagygyá lesz.

Sorsjegyek.

Sch. M. Karczag. 3256—12. számú Jószy sorsjegye 4 koronát nyert. — K. F. Körmöcz. 77—87. számú 1-64-es sorsjegye 180 koronát, 44338. számú innsbrucki sorsjegye 56 koronát nyert. Forduljon Szalai és társa bankházához, Erzsébet-körút 12. a nyeresényt ott kifizetik. — G. M. Pálosfejé. 970—15. számú Osztrák Vörös Kereszt Sorsjegye 26 korona 50 fillért nyert. — Régi előfizető. 1519—44. számú Magyar Vörös Kereszt Sorsjegye 15 koronát nyert. — F. L. Szakas. 5792—80. számú Bazilika Sorsjegye 13 koronát nyert. — K. K. Kettősmező. 7190—20. számú Magyar Vörös Kereszt Sorsjegye 14 koronát nyert. — S. M. Nyirzavony. Ha sorsjegye részletfizetésre van véve, az egész nem kaphatja vissza, csak egy részét a befizetett összegnek.

275.410. számú előfizető. Berzell. — Idrányi előfizető. — K. M. Baksa. — W. S. Gutorföld. — K. J. Ujpest. — Hü előfizető. Pápa. — G. A. Gyéres. — S. Gy. Kunhegyes. — S. S. Tomor. — K. H. — G. J. Szekszárd. — Idő pénz. — U. A. Kiváncsifélegyháza. — W. H. Szobráncz. — S. A. Szepesalmás. — D. M. — Uj előfizető. Breznóbánya. — W—r. S—l. — B. és Sch. Késmárk. — 274.366. előfizető. Karczag. — L. F. Homonna. — G. L. Csanád. — V. S. Sályom. — H. F. Pankola. — B. S. Árad. — H. S. és F. — K. Zs. Galgóc. — G. V. Soroksár. — K. L. 65. — W. — St. F. Vámosmikola. — S. J. Miskolcz. — Sch. S. Fertőszentmiklós. — B. Isag. — K. B. Egeraraca. — Madaras. — Püspök-ladány. — Kiváncsi. — L. M. Pestmiske. — S. I. Szamosújvár. — I. M. Nagymegyer. — S. I. Szántó. — Sz. I. Mány. — H. G. Temesvár. Gyárváros. — Sch. M. Margita. — M. Kaposvár. — M. S. Senciz. — V. I. Réde. — Sch. T. Abaujszénia. — F. Gy. Nagykanizsa. — K. M. Na. jutd. — Trzstna. — H. I. Budapest. — F. M. Budapest. — T. G. Otóvásköny. — K. L. Szolnok. — I. F. Galgóc. — W. L. M. — D. I. Nagybánya. — L. D. Diód. — E. I. Bécs. — M. I. Szamosújvár. — Heőcsaba. — Tassi előfizető. — E. A. Aranyos-Márhát. — F. F. Jászberény. — V. M. Homonna. — S. P. — E. S. — F. S. — Csz. 1. — Cz. J. Fehértemplom. — 276.507. sz. előfizető. Szakas. — T. U. Ujhartyán. — V. A. Esztergom. — K. M. Mármaros-Sziget. — W. H. Zágráb. — H. Zs. Székelylúd. — Károlyfalvi. — Miskolci előfizető. — F. J. Mke. — Sch. L. Pécs. — E. Bné. Zombor. — Z. J. Kapnikbánya. — K. A. Árvár. — U. J. Orszádom. — 276.870. számú előfizető. — Sch. S. Deveser. — Özveggy S. Gué Eperjes, sorsjegyeik nem nyertek.

Napirend.

Naptár. Kedd, március 15. — Római-katolikus: Longin. — Protestáns: Kristóf. — Görög-orosz: (március 2.) Hezich. — Zsidó: Adar 28. — Nap két: 6 órakor. — Nyugszik: 5 óra 47 perckor. — Hold két: 5 óra 6 perckor reggel. — Nyugszik: 4 óra 12 perckor délután.

A képviselőház háziugya fogad 11—12-ig. Grafikai kiadást a Nemzeti Szalonban nyitva este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Könyves Kálmán-társaság képhálállása Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul. Nemzeti Múzeum. Régiségtár. Nyitva van d. e. 9 órától 1 óráig.

A Múbarátok Körének képhálállása (Váci-utca) nyitva délelőtt 10 órától délután 5 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj 1 K.

Egyetemi könyvtár zárva. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 4-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Mészárosok múzeuma, a városligeti múzeumi épületbe való költözése miatt, zárva.

A fővárosi könyvtár a rendezés ideje alatt zárva. Az agnuciumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdeket vasut a Pálffy-terröl.

Mentőegyesület helyisége a Markó-és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 13. —

Athletizezők. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hábel Lujza gáranszentbenedeki állami óvónőt a gyönyösi állami óvodához, Perkit Anna losonczapattfalvi és Dolozsáné Riszner Ludmilla tókői állami elemi iskolai tanítónéket kölcsönösen, Székely János felenydi állami elemi iskolai tanítót az ó-dombóvári állami elemi iskolához, a kolozsvári törvényeszk elnöke Telács János fejenyedi kir. járásairósi hivatalosig eddigi minőségében saját kérelmére a moci járásbíróhoz beelyezte át.

Pályázatok. A rimaszombati pénzügyigazgatóságnál megfresedett irodavezetői állásra, a szécsényi járásbírósnál díjnoki állásra, a salgótarjáni adóhivatalnál adóosztályi állásra, a felsőbányai városi állatorvosi állásra, a Duna folyamának a budapesti m. kir. jogmérténi hivatal kezelése alatt álló szakaszán a budapesti aísó folyam felvilágózó állásra, Esztergomban kórházi bennlakó segédorvosi állásra, a hátszegi járásbírósnál járásbírói állásra, Egerben egy segédteleknyvezetői állásra pályázat hirdettetik.

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Írta: LAGERLÖF ZELMA

— Hát meghalni akarsz — meghalni? Igen, nem csudálkoznék ezen, ha egyáltalában élnél. De csak nézd lesoványodott testedet, erőtlén tagjaidat, bágyadt szemedet — hát azt hiszed, hogy akad még rajtad valami megőlni való? Azt hiszed, hogy csak leszögeztet koporsóba lehet halott az ember? Hát nem gondold, hogy ugysis látom, monnyire halott vagy Gösta Berling, menyire halott! Látom a vigyorgó halálfejet a válladon, s mintha a férgeket is látnám már ki s bemászni a szemüregekben. Nem veszed észre, hogy a szád már földdel van tele? Nem hallod, hogyan zörögnek a csontjaid, mihelyt megmozdulsz. Belefutatlád a pálinkába, Gösta Berling és most halott vagy. Ami mozog még benned, az a csontvázad és még attól — is sajnálod, hogy el — ha egyáltalában életnek lehet ezt nevezni? Akár csak a halottaktól sajnálnád, hogy a sírok közt a holdvilágban eltáncoljanak egy kiesit.

— Szegényed, amiért pap voltál, hogy most meg akarsz halni? Sokkal tisztességesebben cselekednél, ha a tehetésedet arra fordítanád, hogy hasznossá légy Isten szőlőjén — elhíhetlek neked. Mért nem jöttél rögtön hozzám? Majd rendbe hoztam volna a dolgodat. Hanem perze nagy tisztességet látnál abban, ha felöltöztetve gyaluforgácsra fektetnénk, s azt mondanák rólad, hogy: szép halott!

A koldus csak ült szép csendesen, s még mosolygott is, mialatt az asszony az ő heves szavait rádrögte.

— Kell is az nekem, kell is az nekem! — ujjongott magában. — Az örök erdőségek várnak rám, s neki nincs annyi hatalma, hogy a lelkeket ettől eltérítse.

Az örnagyné pedig hallgatott, föl s alá járt néhányszor a szobában, aztán leült a kandallóhoz, rátette a lábát a rostélyra és rákönyökölt a térdére.

— Ezer ördög! — folytatta s kacagott is hozzá. — Amit itt beszélek, annyira igaz, hogy magam is alig vettem észre. Nem gondolod, hogy a legtöbb ember ezen a világon tulajdonképpen halott, vagy legalább is félhalt. Azt hiszed talán, hogy jómagam élék? O nem! O nem!

Igen, csak bámészkodjék rám. Az örnagyné vagyok Ekebyből s a leghatalmasabb asszony is volnék egész Wermlandban. Intek egy ujammal, ugrik a tartományi főnök, intek kettővel, ugrik a püspök, ha pedig három ujammal intek, hát akkor az egész káptalan és a tanácsurak és Wermland minden birtokosa polkát táncol a karlskronai piacon. Ezer ördög, én mondom, te pap, hogy magam sem vagyok más, mint egy felcicomázott halott. Az uristen tudja legjobban, milyen kevés az élet bennem.

A koldus előrehajolt és feszült figyelemmel hallgatta ezt a beszédet. Az öreg örnagyné a tűz előtt ült és ide-oda himblődött. Rá sem nézett az emberére, miközben beszélt.

Hát azt hiszed — folytatta — hogy ha élő emberi teremtmény volnék s itt látlak ülni magam előtt szomorúan és lelkesben az öngyilkosság szándékával, hogy én azt egyetlen lehellettel ki nem fujnám a lelkedből? Akkor könnyem volna a számodra, meg imádságom, amely mindent felkavarva benned és én megváltanám a bűnös lelkedet. De hát én most halott vagyok. Csak isten a tudója annak, hogy én bennem milyen kevés az élet.

Hallottad-e, hogy egykor a szép Celsing Margitnak hívtak engem? Ez nem tegnap volt, hanem azért még ma is vörösrre tudnám érte sirni a szememet. Miért kellett Celsing Margitnak meghalni és Samzelius Margitnak élni? Minek éljen az ekebyi örnagyné? Meg tudnád te ezt nekem mondani, Gösta Berling?

Tudod-e milyen teremtés volt Margareta Celsing. Keresu volt, finom és ártatlan, Gösta Berling. Azok közül való volt, akiknek a sirján az angyalok sirnak. Nem tudta, mi a rossz, senki sem bántotta és a jó volt mindenkire. És szép volt.

Aztán jött egy nagyszerű férfi, Altringer volt a neve. Az isten tudja, hogy történt, hogy felkerült az Elfdal vad magányába, a lány szüleinek a jószágára. Meglátta őt Celsing Margit, Altringer pedig szép volt, férfi volt és szerette őt. De szegény volt és ők meegyezték, hogy őt évig várnak egymásra, mint a hogy a dal beszéli.

Mikor elmúlt három esztendő, új kéré jelentkezett. Rossz volt ráneézni, de a lány szülei azt hitték, hogy gazdag és rábeszéléssel és ígéretekkel, veréssel és szidalmazással rákényszerítették, hogy a felesége legyen. Azon a napon halt meg Celsing Margit.

— Attól kezdve nem volt többé Celsing Margit, hanem csak Samzelius örnagyné és nem volt jó, nem volt kifogástalan, sok rosszra gondolt és nem törődött a jóval.

Tudod jól, mi minden történt aztán. Sjöben laktunk itt a Léf-tó mellett, az örnagy és én. De ő nem volt gazdag, mint ahogy az emberek gondolták. Nehez napok következtek rám.

Akkor hazajött Altringer, ő meg gazdag volt. Ekeby tulajdonosa volt, s nekünk szomszédunk. Hat más jószágot is vásárolt még a Léf-tó mentén. Derék ember volt, vállalkozó szellemű; pompás ember volt. Szegénységünkben támogatót bennünket, a kocsiját használtuk, ellátta mindenfélével a konyhánkat és bort küldött a pincéinkbe. Ünneppé, boldogsággá varázsolta az életet. Kitért a háború s az örnagy elutazott, de mit törődünk mi azzal! Egy nap én voltam az ő vendége Ekebyben, másnap ő jött Sjöbe. Ah, a boldogság napjainak egész láncolata volt az!

De aztán rosszat kezdtek beszélni rólam és Altringerről. Celsing Margitot, ha élt volna, bizonyosan elszomorította volna ez, csakhogy engem nem bántott. Nem tudtam azonban, hogy ez azért van, mert halott, mert érzéketlen voltam.

A rólunk szóló rossz hírek az apám és anyám füléig is eljutottak, akik fönn éltek az Elfdalerdő szentelpei között. Az öreg asszony nem sokat törte a fejét; ideutazott, hogy beszéljen a fejemmel.

Egy napon, amikor az örnagy odavolt és én Altringerrel és másokkal asztalnál ültem, be-toppant Sjöben. Láttam, amint belép a terembe, de nem éreztem, hogy az anyám az, Gösta Berling. Ugy köszöntöttem, mint valami idegent, s felkértem, üljön asztalunkhoz és egyék velünk. Ugy akart beszélni velem, mint lányával, de én azt mondtam neki, hogy téved, hogy az én szüleim már nem élnek, hogy esküvőm napján haltak meg mindaketten.

Akkor belement a dologba. Hetvenéves volt akkor és harminc mértőldet utazott három nap alatt. Minden további teketória nélkül leült az asztalhoz és evett; erőteljes öreg asszony volt.

Azt mondta, hogy nagyon szomorú dolog az, hogy éppen azon a napomon ért olyan nagy csapás.

A legszomorúbb a dologban feleltem — az, hogy a szüleim nem egy nappal előbb haltak meg, mert akkor semmi sem lett volna az esküvőből.

A házassága tehát nem boldog, örnagyné? — kérdezte erre.

Igen — mondtam — most boldog vagyok. Mindig boldog leszek, ha szüleim akaratát teljesíthetem.

Azt kérdezte, vajjon szüleim akaratát e az, hogy szegény és gyalázatot hozzak rájuk és magamra, hogy a férjemet megcsaljam. Nem igen tiszteltem a szüleimet azzal, ha hirbe hozom magamat.

Ki mint veti ágyát, úgy aluszsa álmát, feleltem — különben is tudnod kellene, idegen hölgy, hogy nem türöm, ha valaki csufot üz szüleimnek a lányából.

Egyedül csak mi ettünk ketten. Az urak körtéskörül némán ültek és semmihez sem nyultak.

Az öreg asszony egy nap és egy éjjel maradt ott, hogy kipihenje magát. De bármennyit néztem is, nem tudtam megérteni, hogy az én anyám az. En csak azt tudtam, hogy az anyám meghalt.

Elutazás előtt, Gösta Berling, amint ott álltam mellette a lépcsőn és a kocsai előtt állott, akkor így szólott hozzám: Egy nap és egy éjjel voltam itten, s te nem ismertél el anyádnak. Kiellen utakon jöttem ide, harminc mértőldet tettem meg három nap alatt. S a testem reszket a szegénytől, mintha megvesszőztek volna. Tagadjanak meg téged is úgy, mint ahogy engem megtagadtak, taszítsanak el téged is, mint ahogy én vagyok eltaszítva. Legyen tanyád az ország utja, ágyad az árok és tűzhelyed a szemle. Szegény és megvetés legyen a jutalmad, s verjenek mások is úgy, ahogy most én verlek.

— És erősen areul ütött.

— En pedig fölemeltem, levittem a lépcsőn és behittem a kocsiba.

Ki vagy te, hogy megátkozol? — Kérdeztem. — Ki vagy, hogy versz engem? Ezt senkitől sem türöm.

— És visszaadtam neki a pofont. Abban a pillanatban elindult a kocsai, de akkor, abban a pillanatban tudtam, Gösta Berling, hogy Celsing Margit halott. Jó volt és ártatlan, nem tudta, mi a rossz. Bizonyosan sirnak az angyalok a sirján. Ha élt volna, sohasem ütötte volna meg az anyját.

A koldus ott az ajtó mellett leste ezeket a szavakat és ez a beszéd egy pillanatra az örök ördök zugását is elnyomta. Lám, ez a gazdag asszony leszállt hozzá az ő véteiben, testvére volt a nyomorúságnak, csakhogy bátorságot öntsen bele az életbe. Azt kellett megtudnia, hogy másokat is terhel gond és bűn. Felállott és odalépett az örnagynéhoz.

— Akarsz-e hát élni, Gösta Berling? —

— kérdezte könnyektől csaknem elfojtott hangon. — Miért akarsz meghalni? Derék pap lehettél volna, de sohasem volt Gösta Berling, ukít pálinkába fullasztottál, olyan sugárzóan tisztá, ártatlan, mint Celsing Margit, akít gyűlöletbe fullasztottam. Akarsz-e hát élni?

Gösta térdre borult az örnagyné előtt. — Bocsáss meg, — mondotta, — de nem élhetek.

— Öregasszony vagyok, — mondotta az örnagyné, — keserves gondokban megédzett öregasszony és itt ülök és kiszolgáltatom magamat egy koldusnak, akire félig megfogytottam künn az uton, hőtúvában akadtam rá. Ugy keil nekem. Csak menj s légy öngyilkossá, akkor legalább nem fecsegheted ki balgaszomat.

Nem vagyok öngyilkos, halálraítelt vagyok. Ne neheztél meg küzdelmemet, nem élhetek. Testem a lelkem fölé kerekedett, ezért kell felszabadítanom a lelkeket, hogy felszállhasson az Istenhez.

— Azt hiszed tehát, hogy Istenhez jut a lelked.

Isten veled Samzelius örnagyné, Isten veled! — Isten veled, Gösta Berling!

A koldus felállott s lehanyaltott fejfel, néhézkes léptekkel ment az ajtó felé. Ez az asszony nagyon megnehezítette az utját az örök erdőségek felé.

Amikor az ajtóhoz ért, meg kellett fordulnia. Akkor szeme összetalálkozott az örnagyné egy pillantásával, aki ott ült mozdulatlanul és utána nézett. Soha még areon ilyen átalakulást nem látott, úgy, hogy megállott és rámeredt az asszonyra. Ott ült ez az asszony, aki az imént még haragos és fonyegető volt, csöndesen, szinte megdicsőülten és szeme irtalmas, szánakozó szeretettel sugárzott. Az ő elvadult szemében valami megmozdult, olvadozni kezdett ettől a nézéstől; az ajtófélfához támasztotta a homlokát. feje fölé emelte karját és sirt, mintha csak meg akart volna szakadni a szíve.

Pipáját az örnagyné tűzbe dobta és odajött hozzá. Mozdulatai hirtelen olyan gyöngédek voltak, akár az anyjád.

Nos, nos, fiam!

— És odavonta magához az ajtó mellett lévő lócéra, úgy, hogy a férfi ölébe hajtva a fejét, sirt.

— Meg akarsz még halni?

Gösta Berling fel akart ugrani. Az asszony-nak erőszakkal kellett maga mellett tartania.

— Utóljára mondom most neked, hogy tehetisz, amit akarsz. De ha élni akarsz, ígérem, hogy magamhoz veszem a broyji pap lányát és derék teremtetést faragok belőle: akkor aztán hálat adbats az Istennek, hogy a lisztjét elloptad. Nos, akard?

Gösta Berling fölemelte a fejét és szemébe nézett az asszony-nak.

— Komolyan beszél?

— Persze, hogy komolyan, Gösta Berling.

Mondhatatlan szorongással a szívében kulcsolta össze kezét a pap. Maga előtt látta a rémült szemeket, az összeszorított ajkakát, a lefogyott kis kezeket. A szegény kis teremtetés oltalomhoz és gondozáshoz jutna, testéről a lealacsonyodás bélyege, lelkéből a gonosz elpusztulna tehát. Most már el volt zárva előle az ut az örök erdőségek felé.

Nem vetem el addig az életet, amíg a maga védelme alatt áll — mondotta. — Hiszen tudtam, hogy az örnagyné erősebb nálam, hogy kényseríteni fog az életre.

Gösta Berling — mondta az asszony ünnepiesen — küzdöttem éretted, mint a magam üdvösségéért. Így szóltam istenhez: Ha van még bennem valami Celsing Margitból, nek, hogy maradjak hozzá, és megakadályozza ezt az embert abban, hogy megölje magát. És isten meghallgatta imádszomat és te megláttad és ezért nem tudtál elmenni. És nekem azt sugta, hogy talán a szegény gyermek kedvéért mondasz le majd a halál gondolatáról. O, nagyon merészen repültök ti vad madarak, istennek azonban megvan a maga hálója, amelylyel megfoghat benneteket.

— Nagy, esodálatos isten ő! — mondotta Gösta Berling — csuffa tett és eltaszított, de nem akarja a halálomat. Legyen meg az ő akarat.

Attól a naptól kezdve Gösta Berling ekebyi lovag lett. Kétszer próbált felszabadulni, hogy utat vágjon magának, amelyen a maga munkájából élhessen meg. Egy ízben házat kapott az örnagynétől Ekeby közelében. Odaköltözött és meg akarta próbálni, hogy mint munkás éljen. Sikertől is neki a dolog egy időre, de aztán beleunt csakhamar a magányba és a mindennapi munkába és újra lovag lett. Azután házitánítója lett Boriban a fiatal Dohna Henrik grófnak. Ott meg beleszeretett a fiatal Ebbába, a gróf testvérébe. De amikor a leány meghalt, éppen akkor, amikor már úgy remélte, hogy az övé lesz, akkor mégképpen lemondott arról a gondolatáról, hogy más is legyen, mint lovag Ekebyben. Ugy érezte, hogy egy elcsapott pap előtt minden ut elzárul, amelyen a becsületét visszaszerezheti.

(Folytatása következik.)

Váltófolyamok.

Table with exchange rates for various banks and locations including London, New York, and Budapest.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzék: Heremag lucerna magyar 50.—57.— korona, vörös aprószemű 42.—48.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsángi — korona, középszemű 50.—58.— korona, nagysemű 54.—68.— korona, Disznószár: budapesti 66.50—67.— korona, vidéki — korona, Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 66.—66.50 korona, 3 darabos 58.—68.50 korona, füstölt — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.50—17.75 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 22.50—22.75 korona, 85 darabos 26.25—26.50 korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 16.75—17.— korona, 100 darabos 22.25—22.50 korona, 85 darabos 25.—25.50 korona, Szilvavir: slávoniai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a forgalom csak néhány értékre szorított, a hangulat azonban mégis barátságos volt, mert a belpolitikai helyzet kedvezőbb megítélésre talált és a külföldi piacokról kiellégítő jegyzések érkeztek, ezenkívül Budapestet mind a két hitelrészvény vásárolták. E két papíron kívül a gőzhajózási részvény, a Dunagőzhajózási társaság meglepően kedvező mérlegeredményére való tekintettel, alpsi Bankveroin és fegyvergyár részvények emelkedtek. A szilárd irányzat dacára a csekély üzletnek zárlatkor is tartotta magát, tekintettel arra, hogy a hitelrészvényt az arbitrázs vásárolta.

A déli tőzsdén jól tartott árak domináltak, egyes papírok emelkedtek is az üzlet azonban csekély volt. Előnyben részesült megint a török sorsjegy. Prágai vasmű 1898-ra emelkedett, Cseh bánya 1220, Brixli közén 635.

Zárlat szilárd. Berlin a bányászati értékek emelkedését jelentette. Londonból is magasabb jegyzések érkeztek. Prágai vasmű 1895. A magánkamatláb 2 1/2—3%.

Bécs, március 14. (Magyar értékek zárlata) 4 1/2-os aranyárjárdék 117.85, tízesi és szegedi kölcsön-sorsjegy 105.60. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —, Magyar keleti vasúti állami kötvény —, Magyar szeszimócsi és pénzraktóbank 455.—, Államurányi vasútvállalkozás 475.—, Magyar koronajárdék 98.—, 4 1/2-os Magyar földtörzsem. kötvény 98.15. Magyar hitelbank részvény 763.—, Magyar nyeregmény közöns. sorsjegy 207.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény —, Magyar keresk. bank 2745.—, Magyar csatorna 1600.—, Magyar Jelzőbank —, Adria —, Az irányzat szilárd.

Bécs, március 14. (Osztrák értékek zárlata) 4 1/2-os papírárdék 99.75, 4 1/2-os osztr. aranyárjárdék 119.05, 1890-os sorsjegy 151.75. Osztrák hitelrészvény 481.—, Angol-osztrák bank 280.—, Bécsi bankjegyzék 508.43, Osztrák-magyar bank 1807.—, Déli vasút 78.—, Dunagőzhajózási részvény 62.—, Dobányrészvény —, Császári és királyi arany

11.34, Németbank váltók 117.52, 4 1/2-os ezüst járdék 99.60—Osztrák koronajárdék 99.55, 1894-ik sorsjegy 258.—, Osztrák hitelrészlet részvény 641.—, Unonbank 521.—, Osztrák Lánortank 423.—, Osztrák-magyar államvasút 639.95, Kibavölgyi vasút 403.—, Alpesi bányarészvény 407.25, 20. irak. arany 19.09, Londoni váltók 240.30, Bécsi Irarway Ltd B. —, Bécsi Irarway Ltd A. —, Lánót könc 293.—, Osztrák Lloyd —, Török sorsjegyek —, Az irányzat szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 14. (Zárlat) 4 1/2-os papírárdék —, 4 1/2-os osztrák aranyárjárdék —, Kibavölgyi vasút —, Magyar koronajárdék 98.—, Osztrák-magyar államvasút 136.75, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 85.05. Magyar vasúti bérnaprakis kölcsön —, Alpesi bánya részvény —, Disconto-Commandit 183.40, Államkassza vilamosági Kölsön 208.60, Gelsenkirchen 209.25, Laura-kohó 227.—, 4 1/2-os ezüstjárdék 99.60, 4 1/2-os magyar arany járdék 99.40, Osztrák hitelrészvény 201.75, Déli vasút 13.50, Károly-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.45, 4 1/2-os új orosz kölcsön 93.—, Török dohányrészvény 101.50, Olasz járdék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Irast 164.75, Harpeni 190.90. Az irányzat szilárd.

Párizs, március 14. (Zárlat) Osztrák-magyar állami vasút —, Új török konzol 80.87, Egyiptomi járdék 105.60, Osztrák Lánortank —, Párisi bankrészvény 104.32, 3 1/2-os francia járdék 95.97, 4 1/2-os spanyol járdék 80.90, 3 1/2-os új törleszthető járdék —, Crédit foncier de France 672.—, Apesa bányarészvény —, 4 1/2-os 1890. román kölcsön 86.25, Görög kölcsön 200.—, Váltó Olaszország 1/2, Váltó Amsterdamra 206.06, Váltó Brüsszelre 1/4, De Beers 471.—, Chartered 43.75, 6 1/2-os bolgár kötelezvény 380.—, Magyar aranyárjárdék 99.60, Déli vasút 80.50, Váltó Londonra 251.45, Osztrák aranyárjárdék 101.25, Török sorsjegy 116.—, Meridional vasút 694.—, 4 1/2-os olasz járdék 100.75, Ottomank. bank 554.—, 3 1/2-os francia járdék —, Osztrák földhitelintézet 1205.—, Déli vasúti elsőbbségi kötvény 315.—, 4 1/2-os 1896. román kölcsön —, Dohányrészvény 344.—, Váltó Bécsre 103.08, Váltó német piacokra 121.68, Rio 121.13, East Rand 158.—, Randionleint 61.75, Magyar Jelzőbank 504.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 14. (Zárlat) 4 1/2-os papírárdék 165.65, 4 1/2-os osztrák aranyárjárdék 101.10, 4 1/2-os magyar aranyárjárdék 99.20, Osztrák hitelrészvény 201.40, Osztrák-magyar államvasút 136.70, Részvényügyi vasút —, Buschleiradi vasút —, Londoni váltóár 204.45, Bécsi bankjegyzék 13.25, Villamos részvény —, 3 1/2-os magyar aranykölcsön 82.60, 4 1/2-os ezüstjárdék 100.20, Osztrák koronajárdék 100.10, Magyar koronajárdék 97.95, Osztrák-magyar bank 150.20, Déli vasút részvény 14.—, Kibavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 850.33, Párisi váltóár 812.75, Uniobank részvény —, Alpesi bányarészvény 201.50, Az irányzat gyengült.

Hamburg, március 14. (Zárlat) 4 1/2-os ezüstjárdék 100.30, 1880. sorsjegy 151.50, Déli vasút 12.90, 4 1/2-os Osztrák aranyárjárdék 101.—, Osztrák hitelrészvény 202.—, Osztrák-magyar államvasút 136.50, Olasz járdék 100.70, 4 1/2-os magyar aranyárjárdék 99.—, Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 14. A sertésüzlet irányzata: kissé kellemesebb. A) Hívszertészet ar. 1) A Magyar először endü. Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillérg. Öreg közep (páronkint 300—240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 124—125 fillérg. Fialat közep (páronkint 251—220 kilogramm terjedő súlyban) 123—124 fillérg. Fialat könnyű (páronkint 260 kilogramm terjedő súlyban) 124—125 fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban, — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 260—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stacai):

Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 290 kilogramm felüli súlyban) 124—125 fillérg. Közep (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 123—124 fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 120—122 fillérg.

Serlésítés: A m 1904. március 12. napján volt közzét 19.988 darab. — 1904. március 12. napján felhajtott 807 darab. — 1904. március 13. napján emállítottat 451 darab, 1904. március hó 14. napján maradt készletben 19.354 darab.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— MÁRCIUS 14. —

Table titled 'Állomások' showing weather data for various locations including Akna-Szalóna, Szendrő, Vasáros-Namény, Ungvár, Eger, Róznay, Kősmár, Arvabánya, Lesonca, Selmecbánya, Budapest, O-Gyula, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Hérvény, Keszthely, Pécs, Csáktornyai, Eszék, Zombor, Fiume, Krkvenica, Drobaczen, Kecskés, Orosháza, Szeged, Zombor, Arad, Temesvár, Veresk, Budaörs, Rénkőváros, Nagyvár, Kolozsvár, Munkácsbárhely, Székely-Keresztúr, Vajda-Hunyád, Nygyesben, Békéscsaba, Bécs, Berlin, Brixli, Páris, Konstanz, Firenze, Róma, Nápoly.

Jelek magyarázata: K. = kelet, Ny. = nyugat, D. = dél, É. = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, @ = eső, * = hó, = köd, < = zivatar.

Hánzakban az idő borús és tulnyomó részben esős lett. Legtöbb — 10—20 milliméter megaladó mennyiség — eső az Alföldön és a Dunántúlon esett. A hőmérséklet aránylag magas.

Észak- és Dél-Európát depressziók borítják, a maximum pedig Közép-Oroszországban maradt. Európában a hőmérséklet lényegtelően változott. Nagy esők előfordultak a Balkánon, meg keleten, nyugaton pedig száraz volt az idő.

Küldés: Némi hóhelyűds és sokhelyütt — főleg délen, meg keleten — eső várható.

A Párisi nagy árubáz tüzétől megmentett házban leltár után még a következő árak adnatk el becsleli áron alul:

Table listing various goods and their prices, including items like 'remek szöv. fels. szalonna', 'gyönyörű angol felhúzó', 'telti alsó szoknya', etc.

Réfoő-áru osztály:

Table listing various goods and their prices, including items like '1 tüzelt cserna-broz', '1 tollas ágytálc', '1 leő pápa vaszon', etc.

Elegáns férfi-és gyermek-kalapok. Kozma Alajos. Károly-körút 3. szám.

Világhírű! ELŐRANGU KÉPEK ÁRAI: 0.12, squarell- és pastelfestésben fénykép után 48—50 cent. nagygyanban. Ára 20 kor. Legnagyobb kivétel Brom, Platin és kroma. Ára 5 kor. 25. Rézletes árjegyzék bérmentet. Egy fényképező festésű késszitt mindenképp teljesen ingyen, ha részint 5 rendeltet szoros és azokat egyenlő kint vagy egyszerre beüldli. „REKORD” festésű műintézet Budapest, VII., Eötenbiller-utca 46.

A 11260. számú. Vízhatlanított mázoló és telítő massza, valamint eljárás annak előállítására című, 1897. decemb. 14-ől kelt magy. szabadalomra. Szives ajánlatok „W. T. 1332” alatt Messze Rudolffhoz Bécs, I. Seilerstrasse 2, intézendők.

Jóállás mellett olcsón BUTOROK. divatos hűtőszekrények — 90 forint és feljebb teljes mélt. fr. ar. — 75 — 50 — 30 — 15 — 10 — 5 — 2 — 1. 1 valódi elüt-paplan, remek minőség. fr. 1.50 65. 1 vásonaló ingok — 1.50 65.

Dr. Füredi Titkos betegségek. impotencia, nemi és női bajok legújabbkáltabb specialitása. Rendel: 9—4, este 7—8, Bpest, IV. Váci-utca 12. Vegyi-és gőstező vizsgálat mellet, levél útján is biztos gyógyseker. Méréskeltdi. Első Magyar Fűzőipar. Budapest, Andrássy-ut 11. Legnagyobb mértékű bol-és külföldi titokban a legújabbkáltabb 2 K-61 80 K-ig. Megrendelések mórtek szerint 24 óra alatt. Képes árj. és mórtek előállításdíjmentesen. — 20 — 30 — 40 — 50 — 60 — 70 — 80 — 90 — 100 — 110 — 120 — 130 — 140 — 150 — 160 — 170 — 180 — 190 — 200 — 210 — 220 — 230 — 240 — 250 — 260 — 270 — 280 — 290 — 300 — 310 — 320 — 330 — 340 — 350 — 360 — 370 — 380 — 390 — 400 — 410 — 420 — 430 — 440 — 450 — 460 — 470 — 480 — 490 — 500 — 510 — 520 — 530 — 540 — 550 — 560 — 570 — 580 — 590 — 600 — 610 — 620 — 630 — 640 — 650 — 660 — 670 — 680 — 690 — 700 — 710 — 720 — 730 — 740 — 750 — 760 — 770 — 780 — 790 — 800 — 810 — 820 — 830 — 840 — 850 — 860 — 870 — 880 — 890 — 900 — 910 — 920 — 930 — 940 — 950 — 960 — 970 — 980 — 990 — 1000.

WEISZ SÁNDOR hitos szabadalmi ügyvivő BUDAPEST, IV., GIZELAI TÉR 2. sz. (Váci-utca sarkán). Szabadalmok értékesítésére vonatkozó kérésre nyilvántartások beutaltatása végett.

Érdekt Dr. Allmondappartus. PRA SCHUTZ-MARKE. Egyedül J. Mon-nál Szerbiában, Ausztria, Káthalia, A legbiztosabb, legkényesebb, legkellemesebb és tudományosan alapú ellátás. Gyógykezelés kérés nélkül minden betegségnél megjelöl eredményes. Prospektusok ingyen. Híatlósági védjeggyel ellátva.

Butor. ocsási, asztalos és kárpitos árúknak, valamint angol bér garitúrnak. Andrássy utca 4. sz. alatt. Csak rövid ideig. Vidékiek figyelmébe külföldesen ajánlat.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1904. március hó 15-én.

Hymnus.

Utána:

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzette Erkel Ferenc. Szövegét írta Egrossy B.

Személyek:

V. László	Pieler	Mária	Szilágyinó
Csillei Ulrik	Szendrői	Erzsébet	Krammer T.
Hunyadi L.	Broulla	Rozgonyi	Mihályi
Kolovics	Gál	Egy nemes	Kárpát
Gara	Ney D.		

Kézleti 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. március hó 15-én.

H. Rákóczy Ferenc fogsága.

Eredeti dráma 5 felvonásban. Írta: Szilágyi Ede

Személyek:

Zrínyi I.	Jászai	Longueval	Körösmerei
Rákóczy	Berégi	Lehmann	Mihályi
Károly	Nádai	Olivér	Nádai B.
Amália	Hogyasi	P. Knittelius	Boros
Kolovics	Gál	Gróf Beresényi	Szacsay
Gróf Buccellini	Gyónos	Vay	Pálffy

Kézleti 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. március hó 15-én.

Bálatán 3 óraker műsorkelt helyekkel:

Ocskay brigadéros.

Eredeti történeti színmű 4 felvonásban.

Írta Herczeg Ferenc.

Személyek:

Ocskay László	Fenyvesi	A pálo	Szerémy
Tisza Ilona	Haraszthy	Udvari kamarás	Bárdi
Tisza Jutka	Pécsi P.	Szerényi	Balassa
Pybor, vikárius	Lóvay	Tarics	Dayka
Orsós	Kazalicky	Ocskay	Tapolcai
Jávorka	Halász	Czegledi	Ország
Dili	Nógrádi	Hamza káplár	Rónaszéki

Kézleti 7 1/2 óraker.

A szabadság ünnepén.

Költemény. Írta Balla M. Elmondja Győző Lajos.

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Írta Bayerlein. Fordította Zboray Aladár.

Személyek:

Volkhardt	Balassa	Mihalek	Szerémy
Klári	Gazsi	Spies	Dayka
Laufen	Tanay	Paschke	Kazalicky
Heib	Góth	Lehnenburg	Hegedűs
Bannewitz	Szálgyi	Hagemeister	Győző
Höwen	Szilágyi	Hadibó	Bárdi

Kézleti 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. március hó 15-én.

Múzeum előtt.

Szav. Ija Sztrmal Imre.

A falu rossza.

100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal, 3 felv. Írta Tóth Ede. Zenéjét összeállította Erkel Gyula.

Személyek:

Felodi Gáspár	Horváth	Fiuma Rózi	Sipos E.
Balajthy	Sztrmal	Osapó	Szilágyi
Boriska	Kápolnai	Csapnó	Izsnó
Bátki Tercsi	Batizfalvy	Kántortanító	Ujvári
Göndör	Kiss	Gonosz Pista	Szabó

Kézleti 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. március hó 15-én.

A hajduk hadnagya.

Operett 3 felvonásban. Írta Rajna Ferenc. Zenéjét szerzette Czobor Károly.

Személyek:

Blanchefort	B. Szabó	Hájas András	Fenyéri
Balajthy	Farkas	Barozina	Tomcsányi
Kressonbrona	Marton	Gaston	Szentgyörgyi
Vivenot	Giróth	Scherlfenberg	Dénos
Bischoffshofen	Heltai	Szépicz	Sziklai
Boronyai Imre	Ráthonyi	Albúfera	Iványi

Kézleti 7 1/2 óraker.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. március hó 15-én.

Uj március.

Utána:

A toroador.

Operett 2 felvonásban. Írta James Tanner és Adrian Ross. Fordította Lutzkó Andor. Zenéjét szerzette Ivan Caryll és Lionel Monkton.

Személyek:

Don Panza	Körmeny	Sanni Gigg	Ferencoy
Augustus	Szomori	Rinaldó	Csiszér
Archibald	Papp	Karmester	Gabányi
Karajó	Vócsai	Dóra	Csatay
Morone	Bárony	Szette	Dóry
Pouifer	Gyöngyi	Nancy	Csatai

Kézleti 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. március hó 15-én.

Dalmácia.

Kézleti 7 1/2 óraker.

Figyelem hölgyeim!

Mécses olcsó árak. Legjobb minőség.

1 kilogramm románosított fűzőanyag mindenféle szaliban 70 kr.
 1 db. kedveskő, 1 db. 10 forint 30 forint
 1 darab konyhasó 2 forint 25 kr.
 1 darab konyhasó 2 forint
 1 darab mandula-őrle 1 forint 20 kr.
 1 pár angol aranykötő 30 kr.
 1 darab acél-vasaltó 95 kr.

Fried Lajos, Kerpes-ut 57. sz. (Luth.r-h.z.)

FOVAROSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.
Ma és mindennap

Tannhäuser

(paródia)
Braki Adolf müncheni tenorista vendég szereplésével és Mariót (Léplével, továbbá)
Pauline D'Argent excentrique-énekesnő és
a kitünő márciusi varieté-műsor.

A Műkerben reggeli 6 óráig Vörös Elek színgyűjteménye hangverseny.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szállítója
Budapest, VI. Király-utca 44/5. sz.

Ajánlja a rakatárvaldó olasz, francia, angol német és magyar mesterehegedűk, gordonkák és vonásokban, legújabb hegedű-alkatú tokok szőlő, fém kivitelben. Gyanták, Alligátor, hangjegyalványok a legújabb formában.

Quintettista és tartós hangversenyűrkök, melyeket a legnagyobb művészek, mint: Hubay, Burmeister, Grünfeld, Arányi, Geizer Stoll, Vecsey, Fűzős, Bürger (szar) urak hangversenyükön használnak előszeretettel.

Specialista:

vonós-hangszerek készítése és javítása. Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűbe vagy gordonkába alkalmazása által sokkal jobb, erősebb, szebb és kellemesebb hangja lesz. Sikeresen károsít minden egyes hangszert. Régi hangszerek vétele és átadása a legmagasabb árral. Képes árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is. Árjegyzéket tessék kérn.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

HANGSZEROSZTÁLY
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37.

Alkalmos képviselők felvételnek.

Személyhitelt, olcsó (3létszentes) havi vagy negyedéves részletekkel

BALASSA ÁRPAD bankbizományi irodája
Budapest, VI. ker., Vörösmarty-utca 57. I. em.
TELEFON. Válaszbélyeg.

Kérje

ingyen és bérmentve több mint 600 képpel gazdagon illusztrált árjegyzéket szolid kivitelű, jó és olcsó órákról, arany-édes- és hangszerekéről

Hans Konrad

első aranyára Brük No. 896. (Csehország).

Váltságos amerikai nikkell-anker-remontoir órák, szab. Roskopf módszer szerint, tartós szarvasbőr-tárolóval és nikkell láncal együtt darabonként 2 forint 50 kr-ért kaphatók.

A Kalap-király

3, 4, 5 koronás különlegességűekben specialista, Kossuth Lajos-utca. Klótid-palota.

Újság- és makulatura-papíros

nagy alak, 100 kg. 6 ft; kis alak 5 ft. Bécs vasút vagy hajó nettó kassza. Megrendeléseket az ország vagy megfelelő előleg beküldése mellett gyorsan elintézik Heinrich Boschan Papierhandlung, Wien, T. Laurenzberg 1.

Megjelent

NEUMANN M.

CSÁSZ. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ
FÉRFI, FIU, GYERMEK- ÉS
LEÁNYKA-RUHÁK TELEPÉNEK
TAVASZI NAGY ÁRJEGYZÉKE
BUDAPEST, MUZEUM-KÖRUT 1.
Kívánatra ingyen és bérmentve.

UJ! UJ! UJ!

A nappali fénytvető prisma-reflektorok

és
a nappali fénytvető aluminium-reflektorok

értéktelen, sötét helyiségeket nappali világossággal látják el. — Prospektusok és próbavilágítás ingyen.

KARRACH

nappali fénytvető reflektorai szab. tűkörtüvegezés üvegfokozórülés és rézmű-üvegezés.

Wien, XV., Mariahilferstrasse 170.

Nodusin Aranyér-balszam.

Tökéletesen és biztosan gyógyítja egy a vak, valamint a nyitott aranyeret. Elemelő levelek. Kapható a készlettel.

Nagy Kálmán gyógyszerésznél, Nyíregyháza.
Főraktár: Turók József Budapest és dr. Egger Lőné, valamint az összes gyógyszerárakban is. Árú használati utasítással együtt 4 kor., bérmentes küldéssel postán 5 korona.

BUTOROK

készpénzért és részletekért. Háló- és ebédlőszobaberedendezések. Saját készítményű réz- és vasbutor, divánok, matracok, sodrony-ágybetétek, függőágyak, ingaórák, olaszban mint báhol, előnyös francia felőtelek mellett. Árú felkötésűje Baranyi J. Ertekezési d. u. 2. utcaól este 8 óráig.

Pollák N. Ignác

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 23.

Biztos kereszt

minden állású egyéneknek. Naponta K. 29-30 — keresztben sorjajog eladás által új módszerekkel szent. Ajánlatok. Beszélgetés. Budapest, VIII., József-körut 16. éimzendők.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Fabrikant: Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

huából készült és ennek lényegét tartalmazó trólián, könnyen oldódó albuminose készítmény a legújabb

erősítő szer

gyenge és a táplálékot nem emésztő emberek, ideg-, mell- és gyomorbetegségek, betegségeknek, szél közből származó gyermeknek, újszülötnek, nemhőben van Somatose

alajában a sápkórosoknak len ajánlja az orvosok által. Vas Somatose nem egyéb 90% mar vas ósmatolá vasak, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmaz Somatose. Somatose rendkívül gyorsan az étvágyat.

Készíten van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésekben.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Királyszínház	Uránia színház
Szerda	Fidelio	Sötéttség	Takarodó	Katalin	Hajduk hadnagya	A toroador	Dalmácia
Csütörtök	Berlichingen Gétz	Mátyás és Beatrix	Takarodó	Katinka grófnő	A drótosót Hajduk hadnagya	A toroador	Dalmácia
Péntek	Nincs előadás	Egyenlőség	Takarodó	A kis császár	Hajduk hadnagya	Boris király	Dalmácia
Szombat	Gemma	Sursum corda	Takarodó	Katinka grófnő	Hajduk hadnagya	Boris király	Dalmácia
d. u. Vasárnap este		Vasgyáros	Az arany utjai	A bojár kendője	Hajduk hadnagya	A toroador	Dalmácia
		Mátyás és Beatrix	Takarodó	Katinka grófnő	Hajduk hadnagya	Boris király	Dalmácia

